ПРОЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

4 САКАВІКА 1936 г., СЕРАДА | № 51 (5425)

За далейшы ўздым пісьменнасці і культуры

З кожным годам расце дабрабыт шырокіх працоўных мас нашай краіны. Расце краіна, растуць новыя людзі, квітнее соцыялістычная культура. Тое, чым раней карысталіся толькі памешчыкі і буржуазія, зараз, пры соцыялізме, стала здабыткам самых шырокіх працоўных мас.

Радыё, патэфон, гукавое кіно, клубы, хаты-чытальні, бібліятэкі, школы, універсітэты—усім гэтым карыстаюцца працоўныя.

Беларусь — у мінулым адсталая калонія рускага самадзяржаўя. Звыш 70 процантаў непісьменных, ні адной вышэйшай навучальнай установы, ні адной кнігі і газеты, школы на роднай мове. Варварскай палітыкай царызм душыў народы былой рускай імперыі.

Вялікая соцыялістычная рэволюцыя выклікала да жыцця мільёны працоўных, адкрыла небывалыя перспектывы для эканамічнага і культурнага росту працоўных мас.

Совецкі Саюз «з краіны цёмнай, непісьменнай і некультурнай... стаў, вярней — становіцца краінай пісьменнай, культурнай, пакрытай велізарнай сеткай вышэйшых, сярэдніх і ніжэйшых школ, дзейнічаючых на мовах нацыянальнасцей СССР» (**Сталін**).

Ленінска-сталінская нацыянальная палітыка забяспечыла матэрыяльны і культурны рост усіх народаў Совецкага Саюза. І Совецкая Беларусь у брацкім саюзе з народамі ўсяго СССР стала ў рады перадавых рэспублік нашай вялікай соцыялістычнай радзімы. Выраслі новыя галіны вытворчасці, пабудаваны новыя фабрыкі і заводы. Створаны універсітэты, Акадэмія навук, тэхнікумы, школы. У мільённых экземплярах распаўсюджваюцца кнігі і газеты.

Няма больш старой забітай, саламянай і галоднай беларускай вёскі. Калгасны лад прынёс заможнае, культурнае і раднаснае жыццё для беларускага селяніна.

Апошняя пастанова СНК СССР і ЦК ВКП(б) аб рабоце па навучанню непісьменных і малапісьменных з'яўляецца магутным рычагом для далейшага ўздыму культурнага ўзроўню працоўных на новую яшчэ большую вышыню.

СНК СССР і ЦК ВКП(б) адзначылі велізарныя поспехі ў барацьбе з непісьменнасцю сярод дарослага насельніцтва. Разам з тым СНК СССР і ЦК ВКП(б) указалі, што рашэнне XVII з'езда партыі аб завяршэнні ў другім пяцігодцы не толькі поўнай ліквідацыі непісьменнасці, але і ліквідацыі малапісьменнасці сярод насельніцтва Совецкага Саюза выконваецца незадавальняюча.

СНК і ЦК ВКП(б) адзначылі, што «совецкія, партыйныя і прафсаюзныя арганізацыі раду краёў, абласцей і рэспублік аслабілі кіраўніцтва работай па завяршэнню ліквідацыі непісьменнасці і па навучанню малапісьменных».

Гэта поўнасцю адносіцца і да БССР.

Матэрыялы з раду раёнаў БССР сведчаць аб тым, што ва многіх месцах совецкія, профсаюзныя і партыйныя арганізацыі супакоіліся першымі поспехамі па ліквідацыі непісьменнасці і пусцілі гэту важнейшую справу на самацёк.

Наркомасветы БССР не ведае, колькі дарослых зараз займаюцца вучобай, колькі школ працуе для малапісьменных. У Віцебску, напрыклад, правялі такую «рэарганізацыю» школ дарослых, што ў выніку пяць школ засталіся без памяшкання.

У радзе раёнаў інспектары па палітасвеце самі бываюць малапісьменнымі і, зразумела, не могуць даць школам таго, што ад іх патрабуецца. Наркомасветы ведае, што пухавіцкі палітінспектар сам патрабуе таго, каб прайсці школу малапісьменных, а між тым ніякіх мер не прымае.

Вельмі дрэнная якасць навучання. Да гэтага часу не было праграм, планаў. Не хапае падручнікаў і іншых школьных прылад. Дзяржаўнае выдавецтва Беларусі вельмі дрэнна працуе ў гэтым напрамку. Падручнікі ляжаць або ў партфелях ДВБ, або марынуюцца на праглядзе ў Наркомасветы.

Наркомасветы БССР, ЦСПСБ, прафесіянальныя саюзы, усе совецкія, партыйныя і комсамольскія арганізацыі з апошняй пастановы СНК СССР і ЦК ВКП(б) павінны зрабіць адпаведныя вывады.

Жыццё нашай радзімы б'е творчай крыніцай. Стаханаўскі рух — вышэйшая форма соцыялістычнага спаборніцтва — ахапіў усю краіну. Новыя людзі ствараюць новыя тэхнічныя нормы. Для далейшага павышэння культурна-тэхнічнага ўзроўню патрэбна павышэнне агульнай пісьменнасці ўсіх рабочых і калгаснікаў.

Таварыш **Сталін** — вялікі правадыр народаў — на першай усесаюзнай нарадзе стаханаўцаў гаварыў:

... «Знішчэння процілегласці паміж працай разумовай і працай фізічнай можна дабіцца толькі на базе ўздыму культурна-тэхнічнага ўзроўню рабочага класа да ўзроўню работнікаў інжынерна-тэхнічнай працы».

Такі ўздым ва ўмовах совецкага ладу ў поўнай меры ажыццявім. Тут вытворчыя сілы вызвалены ад ланцугоў капіталізма, праца вызвалена ад эксплаатацыі.

За справу поўнай ліквідацыі непісьменнасці і малапісьменнасці, як важнейшую гістарычную задачу, пастаўленую XVII з'ездам партыі і вялікім **Сталіным**, павінны ўзяцца ўсе партыйныя, профсаюзныя, совецкія і комсамольскія арганізацыі.

Наркомасветы павінен рашуча перабудавацца і па-большэвіцку ўзяцца за выкананне рашэнняў партыі і ўрада. Трэба неадкладна праверыць склад настаўнікаў, дапамагчы ім, акружыць іх клопатамі і ўвагай, праверыць якасць выкладання, забеспячэнне падручнікамі і прыладамі школы. Дабіцца такога становішча, каб не было ні аднаго непісьменнага і малапісьменнага ў нашай квітнеючай краіне соцыялізма — важнейшая задача.

Майстры соцыялістычнай жывёлагадоўлі на прыёме ў ЦК КП(б)Б

Учора дэлегаты ўсебеларускай нарады перадавікоў соцыялістычнай жывёлагадоўлі Магілеўскага, Быхаўскага, Бабруйскага, Рагачоўскага, Талачынскага, Круглянскага, Дзяржынскага і іншых раёнаў наведалі ЦК КП(б)Б.

У гутарцы з загадчыкам сельскагаспадарчым аддзелам ЦК КП(б)Б тав. **Картуковым** майстры соцыялістычнай жывёлагадоўлі расказалі аб сваёй рабоце і поспехах на фермах, соўгасах і чым імі заваявана пачэснае права на мандат удзельніка ўсебеларускай нарады.

— Зямля нашага калгаса, расказвае цялятніца калгаса «Наевег», Рагачоўскага раёна, т. **Кладніцкая**, знаходзіцца на былой зямлі памешчыка Вікоўскага. Калі-б зараз Вікоўскі паглядзеў, якія цудоўныя будынкі выраслі на яго былой зямлі і як дружна і заможна мы жывем, ён напэўна звар'яцеў-бы.

— На ўсебеларускую нараду — гаворыць тав. **Картукоў** — прыехаў самы малады дэлегат тав. **Журко**. За што вас, тав. Журко, паслалі на нараду?

— Я, гаворыць тав. **Журко**, конюх з калгаса «Палітаддзелец», Бешанковіцкага раёна. Ад 8 кобыл жарабят. Хаця я яшчэ малады — мне толькі 17 год, але я ведаю, як трэба даглядаць жарабят. Галоўнае заключаецца ў тым, каб любіць іх і адносіцца да кожнага жарабяці па-калгаснаму.

Выдатны пчаляр з калгаса імя Якаўлева, Бабруйскага раёна, т. **Цяслоў** расказвае, як падкулачнікі прабавалі ўгаварыць яго не брацца за гэту справу. Моў, «усё роўна ў цябе нічога не выйдзе».

У 1932 годзе вуллі прынеслі калгасу 3 тыс. рублёў прыбытку, у 1933 г. — 7 тыс., у 1934 — 7,5 тыс., а ў мінулым годзе 8,5 тыс. рублёў прыбытку. Калгас налічвае зараз 65 вулляў, хапае мёду і для продажу і калгаснікам. І я ўпэўнен, што ў гэтым годзе калгасныя вуллі дадуць прыбытку не менш 15 тыс. рублёў.

Адзін за адным свінаркі, даяркі, конюхі, загадчыкі ферм расказваюць аб тым, што права на ўдзел ва ўсебеларускай нарадзе перадавікоў соцыялістычнай жывёлагадоўлі імі заваявана перш за ўсё шляхам добрасумленных адносін да даручанай справы, аўладаннем тэхнікай.

Ва ўсіх выступленнях майстроў калгасных ферм і соўгасаў адчуваецца глыбокае веданне справы, упэўненасць у далейшых, яшчэ большых перамогах на фронце барацьбы за соцыялістычную жывёлагадоўлю.

ТАВ. К. Е. ВАРАШЫЛАЎ ВЯРНУЎСЯ Ў МАСКВУ

Учора вярнуўся ў Маскву з паездкі ў Закаўказзе народны камісар абароны маршал Совецкага Саюза тав. К. Е. Варашылаў.

(БЕЛТА).

Аб арганізацыі конкурсу на лепшы падручнік для пачатковай школы па элементарнаму курсу гісторыі СССР з кароткімі весткамі па ўсеагульнай гісторыі

Пастанова Совета Народных Камісараў Саюза ССР і Цэнтральнага Камітэта ВКП(б)

Надаючы выключнае значэнне выкладанню ў школе гістарычнай навукі і стварэнню марксісцкіх падручнікаў па гісторыі, Совет Народных Камісараў Саюза ССР і Цэнтральны Камітэт ВКП(б) пастанаўляюць:

1. Абвясціць конкурс на складанне лепшага падручніка для пачатковай школы па элементарнаму курсу гісторыі СССР з кароткімі весткамі па ўсеагульнай гісторыі.

2. Для прэміравання лепшых падручнікаў, прадстаўленых на конкурс, устанавіць чатыры прэміі:

Першая прэмія... сто тысяч рублёў.
Другая прэмія... 75 тысяч рублёў.
Трэцяя прэмія... 50 тысяч рублёў.
Чацвертая прэмія... 25 тысяч рублёў.

3. У конкурсе могуць прымаць удзел усе жадаючыя, без усякіх абмежаванняў як аддзельныя асобы, так і калектывы (групы аўтараў, інстытуты і т. д.).

4. Тэрмін прадстаўлення падручнікаў на конкурс — 1 ліпеня 1936 года.

5. Падручнікі могуць прадстаўляцца на конкурс за подпісам аўтара ці пад выбраным ім дэвізам.

6. Падручнік павінен быць разлічан на вучняў 3-га і 4-га класа пачатковай, няпоўнай сярэдняй і сярэдняй школы (10—12-гадовы ўзрост вучняў).

7. Аб'ём падручніка не павінен перавышаць 20 друкаваных аркушаў, з якіх 18 аркушаў чыстага тэксту і 2 аркушы ілюстрацый і карт.

8. Пры складанні падручніка аўтары павінны кіравацца тымі ўстаноўкамі, якія даны: а) у рашэннях Соўнаркома СССР і ЦК ВКП(б) ад 16 мая 1934 года «Аб выкладанні грамадзянскай гісторыі ў школах СССР», б) «Заўвагамі па поваду канспекта падручніка па гісторыі СССР» за подпісамі таварышоў І. Сталіна, А. Жданава і С. Кірава ад 8/VIII-34 г., апублікаванымі ў «Правде» і ў «Известиях» ад 27 студзеня 1936 года, і в) артыкуламі таварышоў Бухарына («Известия» ад 27-I), Радэка («Правда» ад 27/-I) і Быстранскага («Правда» ад 1/II-36 г.).

9. Пры складанні падручніка аўтары павінны ў першую чаргу мець на ўвазе ўказанні ЦК ВКП(б) у пастанове «Аб выкладанні грамадзянскай гісторыі ў школах СССР» ад 16/V-34 г., што

«рашаючай умовай грунтоўнага ўсваення вучнямі курса гісторыі з'яўляецца захаванне гісторыка-храналагічнай паслядоўнасці ў выкладанні гістарычных падзей з абавязковым замацаваннем у памяці вучняў важных гістарычных з'яў, гістарычных дзеячоў, храналагічных дат» і што **«толькі такі курс гісторыі можа забяспечыць неабходную для вучняў даступнасць, нагляднасць і канкрэтнасць гістарычнага матэрыялу, на аснове чаго толькі і магчымы правільны разбор і правільнае абагульненне гістарычных падзей, якія падводзяць вучня да марксісцкага разумення гісторыі»**.

10. Элементарны курс гісторыі СССР з кароткімі весткамі па ўсеагульнай гісторыі для пачатковай школы па свайму зместу і характару выкладання павінен улічваць узросныя асаблівасці вучняў 3-га і 4-га класаў, для якіх гэты падручнік прызначаецца.

11. Падручнік павінен быць канкрэтны і гістарычна праўдзівы. Адначасова з гэтым выкладанне яго павінна быць яркім, цікавым, мастацкім і зусім даступным для вучняў указаных узростаў.

12. У канцы падручніка павінен быць змешчан слоўнік трудных і замежных слоў.

13. Для разгляду прадстаўленых на конкурс падручнікаў і прысуджэння прэмій назначыць журы ў складзе:

А. Жданаў (старшыня), П. Горын, К. Бауман, В. Затонскі, А. Бубноў, А. Сванідзе, Н. Бухарын, Файзула Хаджаеў, В. Быстранскі.

Старшыня Совета Народных Камісараў Саюза ССР **В. МОЛАТАЎ**

Сакратар Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) **І. СТАЛІН**

3 сакавіка 1936 года.

Аб ходзе поверкі якасці ачысткі і гатункаабмену насенфондаў у калгасах і соўгасах БССР

ПАСТАНОВА СНК БССР І ЦК КП(б)Б

СНК БССР і ЦК КП(б)Б адзначаюць, што становішча работ па ачыстцы насення, праверцы яго на ўсхожасць, міжкалгаснаму абмену і гатункаабмену на складах Дзяржсортфонда і Заготзярна ў раёнах Мсціслаўскім, Касцюковіцкім, Магілеўскім, Горацкім, Багушэўскім, Чырвонапольскім, Старадарожскім, Дрысенскім і радзе іншых зусім нездавальняючае і не адказвае прынятым на сябе гэтымі раёнамі абавязацельствам па ўзняццю ўраджайнасці ў 1936 г. У Магілеўскім раёне, напрыклад, цэлыя сельсоветы (Машынацкі, Мастоцкі і інш.) не прыступалі яшчэ да ачысткі насення. План гатункаабмену і абмен кандыцыйнага насення праз Заготзярно выканан на 10 лютага 1936 г. толькі на 39,8 проц.

Па Горацкаму раёну выяўлена недапушчальна дрэннае хаванне насення, асабліва ў калгасах «Шлях соцыялізма», «Авангард», «Барацьба» і іншых.

На 13 лютага 1936 г. план абмену ячменю выканан толькі на 24,2 проц., пшаніцы — 31,3 проц. Асобныя калгасы разбазарылі насенфонды («Чырвоны маяк», «Чырвоны Кастрычнік» і інш.). У Касцюковіцкім раёне план міжкалгаснага абмену яшчэ не размешчан па сельсоветах.

Гэта сведчыць аб тым, што партсовецкае кіраўніцтва гэтых і іншых раёнаў, дырэктары МТС і соўгасаў не вядуць сапраўднай большэвіцкай барацьбы за выкананне адной з важнейшых умоў высокага ўраджаю — падрыхтоўкі высокага па гатунковасці, чыстаце і ўсхожасці насення.

Белзаготзярно, не гледзячы на папярэджанні СНК БССР і ЦК КП(б)Б аб арганізацыі справы абмену гатунковага і палепшанага насення, працягвае працаваць дрэнна. Да гэтага часу ў радзе складаў насенне не падрыхтавана да абмену (Мсціслаўскі, Смалявіцкі, Клімавіцкі і інш.). Дапушчан рад фактаў змешвання гатунковага насення з радавым (Барысаўскі, Касцюковіцкі пункты).

Магілеўскі пункт Заготзярна пад відам пасеўнага насення аўса і ячменю адгрузіў фуражнае зярно.

Райза і МТС у радзе раёнаў (Касцюковіцкі, Горацкі, Магілеўскі, Смалявіцкі і інш.) не толькі не аказалі дапамогі пунктам Заготзярна ў падрыхтоўцы насення да абмену, а нават не пацікавіліся праверыць становішча насення і затрымалі прадстаўленне планаў абмену пунктам Заготзярна.

СНК БССР і ЦК КП(б)Б пастанаўляюць:

1. Абавязаць сакратароў РК КП(б)Б і старшынь РВК указаных вышэй раёнаў прыняць канкрэтныя меры па падрыхтоўцы насення да сяўбы, яго ачыстцы і праверцы на ўсхожасць, міжкалгаснага гатункаабмену гатунковага і палепшанага насення з дзяржаўных складаў, забяспечыўшы не пазней 10 сакавіка поўнае сканчэнне гэтай работы.

СНК БССР і ЦК КП(б)Б абавязваюць Магілеўскі РК і РВК неадкладна арганізаваць ачыстку насення ў Машынацкім, Мастоцкім і іншых сельсоветах, якія яшчэ не прыступілі да гэтай работы, узяўшы ў свае рукі штодзенны кантроль за ходам абмену гатунковага і кандыцыйнага насення на пунктах Заготзярна. Горацкаму РК і РВК прыняць меры да паляпшэння хавання насення ў калгасах «Шлях соцыялізма», «Авангард», «Барацьба» і інш. Выявіць вінаватых і прыцягнуць да найстражэйшай адказнасці за разбазарванне насення ў калгасах «Чырвоны маяк», «Чырвоны Кастрычнік» і іншых і дабіцца ў гэтых калгасах поўнага аднаўлення насеннага фонду. Касцюковіцкаму РК КП(б)Б і РВК неадкладна распрацаваць план міжкалгаснага абмену, прыцягнуўшы да адказнасці вінаватых у затрыманні гэтага плана.

2. СНК БССР і ЦК КП(б)Б папярэджваюць загадчыкаў райза Касцюковіцкага раёна — т. Паршыну, Мсціслаўскага — т. Кардовіча і Магілеўскага — т. Муху, што ў выпадку калі на працягу бліжэйшых 10 дзён не будзе забяспечана сканчэнне ачысткі насенфондаў міжкалгаснага гатункаабмену, а таксама абмену насення з дзяржаўных складаў, да іх будуць ужыты рашучыя меры ўздзеяння.

3. Загадчыку Горацкага пункта Заготзярна т. Шварцману за выдачу калгасам Дрыбінскага раёна 16,6 тоны пшаніцы гатунку «Цэзіум 0111» замест «Лютэсцэн 062» і дрэнную арганізацыю работы па абмену насення абвясціць вымову.

4. Указаць Белзаготзярну (т. Марыненка) на недапушчальныя адносіны да адгрузкі, прыёмкі, захавання і падрыхтоўкі насення да абмену па сістэме Заготзярна.

Абавязаць т. Марыненка ў пяцідзенны тэрмін закончыць па ўсіх пунктах ачыстку выдаваемага ў абмен насення і праверку яго пасеўнай якасці, катэгарычна забараніўшы выдачу па абмену неправеранага насення. Прапанаваць т. Марыненка вінаватых у псаванні чыстагатунковага зярна, адгрузцы і выдачы калгасам некандыцыйнага па чыстаце і ўсхожасці насення прыцягнуць да суровай адказнасці.

5. СНК БССР і ЦК КП(б)Б абавязваюць усіх сакратароў РК КП(б)Б, старшынь РВК, загадчыкаў райза і дырэктароў МТС на працягу з 1 па 10 сакавіка г.г. правесці суцэльную праверку падрыхтоўкі насення да сяўбы па ўсіх калгасах, мабілізаваўшы для правядзення гэтай работы ўсіх без выключэння аграномаў райза, МТС, соўгасаў і інш. арганізацый, а таксама адказных работнікаў раённага актыва.

Вынікі праверкі пасля абгаварэння іх на бюро РК КП(б)Б і прэзідыумах РВК прадставіць ЦК не пазней 15 сакавіка г. г.

6. Абавязаць рэдакцыі газет «Звязда», «Рабочий» і райгазет рэгулярна асвятляць на старонках друку падрыхтоўку насення і інш. работ да веснавой сяўбы.

Старшыня СНК БССР **ГАЛАДЗЕД.**

Сакратар ЦК КП(б)Б **ГІКАЛО.**

ДЭЛЕГАТЫ ЎСЕБЕЛАРУСКАЙ НАРАДЫ ПЕРАДАВІКОЎ ЖЫВЁЛАГАДОЎЛІ. Справа налева тт. ШАЎЦОЎ Іван Федараў — конюх калгаса «Чырвоны барацьбіт» (Бабруйскі раён), ЗУБАВА Маруся — даярка соўгаса «Перамога соцыялізма» (Хойніцкі раён), ЖУРКО Грыгорый — малады конюх калгаса «Палітаддзелец» (Бешанковіцкі раён). Фото Я. САЛАВЕЙЧЫКА

МАСКВА, БЕЛПОСТПРАДСТАЎНІЦТВА НАЧАЛЬНІКУ ПЕРАХОДУ МЕНСК — МАСКВА ТАВ. СЕРАБРАНСКАМУ. ПАЛІТРУКУ ТАВ. ГАЛАВАЧУ МЕНСК, САКРАТАРУ ПАРТКОМА ФАБРЫКІ «КАСТРЫЧНІК» ТАВ. КАНОПІКУ

Перадайце палкае большэвіцкае прывітанне ад імя ЦК КП(б)Б адважным удзельнікам і ўдзельніцам пераходу Менск—Масква ў супроцьгазах і супроцьіпрытных касцюмах.

Перадайце наша віншаванне ўсяму калектыву стаханаўцаў, рабочых, работніц, ІТР чырвонасцяжнай фабрыкі «Кастрычнік», якія змаглі выхаваць людзей такой мужнасці, настойлівасці, упартасці.

Няхай ваш вопыт, які з'явіўся добрым укладам у справу ўмацавання абараназдольнасці нашай соцыялістычнай радзімы, стане здабыткам усіх працоўных ордэнаноснай Совецкай Беларусі.

Няхай жыве правадыр сусветнага пролетарыята наш родны любімы Сталін!

ГІКАЛО, ВАЛКОВІЧ.

МЕНСК, ЦК КП(б)Б — ТАВАРЫШАМ ГІКАЛО І ВАЛКОВІЧУ

Першае слова нашай радасці ў момант завяршэння пераходу шлем вам — кіраўнікам КП(б)Б. З ускладзенай на нас задачай мы справіліся. Адлегласць у 820 кілометраў намі пакрыта за 140 хадавых гадзін у цяжкіх кліматычных умовах, пры марозе ў 30 градусаў. Адчуваем сябе добра, бадзёра і радасна. Запэўняем Вас, тав. Гікало і тав. Валковіч, што па першаму закліку нашай партыі і правадыра таварыша Сталіна мы гатовы аддаць усе нашы сілы, наша жыццё на абарону граніц нашай соцыялістычнай радзімы.

По даручэнню ўдзельнікаў пераходу: СЕРАБРАНСКІ, ГАЛАВАЧ, ГУТФРАІНД І ЕЎСЮЦІНА.

ЯДОГАЛЬВЕЙС АЛЯ — стаханаўка гуцейскага цэха змены «Комунар», барысаўскага шклозавода. Працуе на рэканструяваным прэсе № 12 з пяці форм. Фото КАПЛІНСКАГА.

РУМЫНСКІ ДРУК АБ РАТЫФІКАЦЫІ ФРАНЦУЗСКАЙ ПАЛАТАЙ ДЭПУТАТАЎ ФРАНКА-СОВЕЦКАГА ДАГАВОРУ

ВЕНА, 2 сакавіка. (БЕЛТА). Румынскі друк прадаўжае каментаваць ратыфікацыю французскай палатай дэпутатаў франка-совецкага дагавору аб узаемнай дапамозе, падкрэсліваючы велізарнае значэнне гэтага дагавору для справы ўмацавання міру ў Еўропе.

Орган румынскага міністэрства замежных спраў «Эндэпанданс румэн» у перадавым артыкуле піша: «Ратыфікацыя дагавору пераважнай большасцю французскай палатай дэпутатаў зусім відавочна паказвае, наколькі глыбока не толькі ў самой палаце, але і ва ўсёй французскай грамадскасці перакананне ў неабходнасці цеснага супрацоўніцтва паміж СССР і Францыяй у інтарэсах захавання міру».

Орган нацыянал-царанісцкай сялянскай партыі «Лупта» піша: «Ратыфікацыя франка-совецкага дагавору французскай палатай дэпутатаў прадэманстравала волю Францыі да захавання міру і да стварэння сістэмы калектыўнай безапаснасці ў рамках Лігі нацый. Гэтыя прынцыпы французскай знешняй палітыкі палкам супадаюць з прынцыпамі румынскай знешняй палітыкі. Паміж Парыжам і Бухарэстам існуе таксама поўная гармонія ў пытанні аб сродках, з дапамогай якіх павінна праводзіцца абарона міру і арганізацыя безапаснасці».

СМЯРОТНЫЯ ПРЫГАВОРЫ Ў ГЕРМАНІІ

ВЕНА, 2 сакавіка. (БЕЛТА). «Вінер нейстэ нахрыхтэн» у паведамленні з Берліна адзначае, што ў лютым у Германіі вынесены 10 смяротных прыгавораў і прыведзена ў выкананне 9 смяротных прыгавораў. Большасць прыгавораў і пакаранняў смерцю адносіцца да рэволюцыйных рабочых.

«Нейе цюрыхер цайтунг» у паведамленні з Берліна адзначае характэрны для сучаснай германскай юстыцыі выпадак, калі 59 рабочых, апраўданых берлінскім судом па абвінавачанню ў антыдзяржаўнай дзейнасці, неадкладна пасля сканчэння судовага працэсу былі адпраўлены ў канцэнтрацыйны лагер. «Некаторыя абвінавачваемыя заяўлялі на судзе, што на допыце яны былі збіты да страты прытомнасці.

БРАЖЭННЕ Ў НІЗАХ ГЕРМАНСКАЙ ФАШЫСЦКАЙ ПАРТЫІ

БЕРЛІН, 3 сакавіка. (БЕЛТА). За апошні час у колах замежных журналістаў цыркуляваў рад чутак аб новых арыштах сярод дзеячоў германскай фашысцкай партыі ў сувязі з узрастаючым нездаваленнем у нізах гэтай партыі. Рад адзнак сведчаць аб тым, што сапраўды ў нізах германскай фашысцкай партыі адбываецца цейкае бражэнне. Адным з найбольш яркіх пацвярджэнняў гэтага з'яўляецца раптам пачатая фашысцкай партыяй і яе агітатарамі кампанія па «выкрыццю» нездаволеных і «рэволюцыйных» элементаў унутры арганізацый фашысцкай партыі.

Заслугоўвае ўвагі і апублікаваны сёння цыркуляр міністра ўнутраных спраў аб тым, што ўсе чыноўнікі, вышаўшыя са складу германскай фашысцкай партыі, будуць зволены з дзяржаўнай службы, бо «гэтым яны паказваюць сваю нязгоду з праграмай ці палітыкай нацыянал-соцыялісцкай партыі». З гэтага цыркуляра можна заключыць, што выпадкі выхаду з германскай фашысцкай партыі перасталі быць выключэннем.

ПАРУШЭННЕ ЧЭХАСЛАВАЦКАЙ ГРАНІЦЫ ГЕРМАНСКІМІ ШТУРМАВІКАМІ

ПРАГА, 2 сакавіка. (БЕЛТА). Як паведамляе газета «Понедельник», 29 лютага з боку германскай Сілезіі на чэхаславацкую тэрыторыю перайшлі самкнутай вайсковай калонай на чале з двума кіраўнікамі 50 германскіх штурмавікоў, адзетых у форму. Не гледзячы на тое, указвае газета, што ўсе яны добра ведаюць, што знаходзяцца на чужой тэрыторыі, яны праходзілі па вуліцах чэхаславацкага паселішча, распяваючы песні германскіх фашыстаў.

Трыбуна вопыту

КОМУНІСТЫ У АВАНГАРДЗЕ СТАХАНАУСКАГА РУХУ

Завод Гомсельмаш — адзін з ініцыятараў разгортвання стаханаўскіх метадаў работы ў Гомелі. Комуністы, а пад іх кіраўніцтвам і комсамольцы ўвесь час знаходзяцца ў авангардзе гэтага выдатнага руху, на справе паказваючы ўзоры стаханаўскай работы.

Зараз усю ўвагу мы аддаем таму, каб у нашай арганізацыі ўсе комуністы былі стаханаўцамі. Ёсць некалькі комуністаў, якія з прычыны малой кваліфікацыі яшчэ не авуладалі ў дастатковай ступені тэхнікай сваёй справы. Партком прымацаваў да іх групу кваліфікаваных комуністаў-інжынераў з тым, каб у бліжэйшы час і яны сталі стаханаўцамі.

З самага пачатку зараджэння на заводзе стаханаўскага руху яго ўзначалілі комуністы і комсамольцы. У ліцейным цэху член партыі, фармоўшчык Гапаненка, працуючы з групай рабочых у колькасці 4 чалавек (на фармоўцы вялікіх шасцярон коннага прыводу), першы па цэху прымяніў стаханаўскія метады работы і замест ранейшага рэкорду па заводу 5 шасцярон фармуе зараз 9.

За ім кандыдат партыі тав. Якушэнка са сваёй брыгадай з 4 чалавек на гэтай-жа рабоце зафармаваў 10 шасцяронак, а зараз дае за змену 11—12. Гэтыя комуністы былі перадавікамі, іх прыклад спрыяў развіццю стаханаўскага руху ў цэху. У далейшым іх прыкладу паследвалі комуністы Макушчэнка і Конэнава і беспартыйныя рабочыя. Цяпер у ліцейным цэху 83 стаханаўцы, якія перавыконваюць норму ў сярэднім на 82 проц. У гэтым цэху майстры член партыі т. Дайнека і кандыдат партыі т. Дэйч дабіліся таго, што ў іх брыгадзе з 41 рабочага 39 сталі стаханаўцамі.

У механазборачным цэху зачыншчыкам стаханаўскага руху быў комсамолец Кавалёў. Ён унёс у сваю работу сур'ёзную змену: працуючы на абточцы каленчатых валаў да малатаркі, замест абточкі ў дзве стружкі перайшоў на абточку ў адну стружку, і таму замест 6—8 валоў у змену ён дае 18—19. Прыкладу Кавалёва паследваў брыгадзір комсамолец Новікаў, і цяпер брыгада Новікава і Кавалёва з'яўляецца супэльна стаханаўскай.

Член партыі Шахаў — брыгадзір па зборцы коннага прыводу— сам стаханавец і дабіўся таго, што ўся брыгада ў колькасці 11 чалавек стала стаханаўскай.

Стаханавец гэтага цэха Стагінскі — токар, які выконвае план на 252 проц., уступіў у групу спачуваючых.

У кавальска-прэсавым цэху першымі стаханаўцамі былі кандыдат партыі каваль Гарэлік і спачуваючыя Казак і Лосеў. Казак выконвае норму на 450 проц., Лосеў на 450 проц., яны — лепшыя рацыяналізатары завода. Лосеў унёс вельмі сур'ёзную рацыяналізатарскую прапанову аб зварцы калеп.

Вопыт ініцыятараў стаханаўскага руху па заводу партыйная арганізацыя шырока выкарыстала ў сваёй палітмасавай рабоце.

Рэалізуючы рашэнне снежаньскага пленума ЦК ВКП(б), мы 8 студзеня правялі першыя стаханаўскія суткі па заводу. Спачатку была праведзена партыйна-масавая і арганізацыйная работа. Планы стаханаўскіх сутак прапрацоўваліся на ўсіх партгрупах. У рэзультаце стаханаўскія суткі далі высокі ўзровень прадукцыйнасці працы — нормы былі выкананы на 157 проц.

Добрыя ўзоры партмасавай работы ў стаханаўскія суткі паказалі комуністы дрэваапрацоўчага цэха. У працэсе работы выпускалі бюлетэні, арганізавалі спаборніцтва, у перапынках праводзілі гутаркі. Кожны новы рэкорд адразу станавіўся вядомым усяму цэху. Кожны рабочы імкнуўся перакрыць гэты рэкорд.

Партыйны камітэт, абмяркоўваючы вынікі стаханаўскіх сутак у парадку падрыхтоўкі да ўсебеларускай дэкады, рашыў з 19 студзеня правесці стаханаўскую дэкаду. Рэзультат гэтай дэкады: план па заводу выканан на 147,7 проц., а колькасць стаханаўцаў узрасла з 271 на 1 студзеня да 338 чалавек.

Інжынерна-тэхнічныя работнікі завода ў пачатку не зразумелі сваёй ролі ў стаханаўскім руху і былі факты, калі некаторыя з іх не толькі не стаялі на чале стаханаўскага руху, а наадварот — яго тармазілі.

Партыйны камітэт патрабаваў ад кожнага комуніста—інжынерна-тэхнічнага работніка—дзелавой дапамогі стаханаўцам. Інжынерна-тэхнічныя работнікі завода сур'ёзна заняліся паляпшэннем тэхналагічнага працэсу і пераходу на механічную работу. Арганізавана кансультацыя для вынаходцаў і рацыяналізатараў. Комуністы — інжынеры Кэнавалаў, Рыжкоў і Аўчарэнка пасля таго, як партком сур'ёзна папярэдзіў іх, узяліся за павышэнне тэхнічнага ўзроўню стаханаўцаў, прымацаваўшы да сябе па два стаханаўцы для тэхнічнай вучобы.

Цяпер наша задача заключаецца ў тым, каб падрыхтаваць і выхаваць новых стаханаўцаў і яшчэ вышэй узняць авангардную ролю кожнага члена і кандыдата партыі.

КАЦОВІЧ.

Сакратар парткома завода Гомсельмаш імя Кагановіча.

15 год СОВЕЦКАЙ АБХАЗІІ

(З АРТЫКУЛА СТАРШЫНІ ЦВК АБХАЗСКАЙ ССР тав. Н. ЛАКОБЫ)

У Совецкай Абхазіі 4 сакавіка— вялікае народнае свята. Працоўныя ўсіх нацыянальнасцей, якія яе насяляюць, з выключнай радасцю і энтузіязмам сустракаюць дзень 15-годдзя сваёй рэспублікі. Абхазія — не вялікая размерамі, але шчодра надзеленая прыроднымі багаццямі. Гэтыя багацці прыцягвалі ў свой час і грэчаскіх піратаў, і рымскіх легіянераў, і сатрапаў Ірана, і італьянскіх купцоў, і турэцкіх бекаў. Да гэтых багаццяў працягнуў сваю крывавую лапу і рускі царызм.

60 год адбівала абхазскае сялянства люты націск царскіх захватчыкаў. Але гэта няроўная барацьба закончылася падаўленнем сялянскіх паўстанняў, і Абхазія была ў 1864 годзе ператворана ў «Сухумскую акругу Расійскай імперыі».

У пачатку XX стагоддзя тут зноў нарастае рэволюцыйны рух. Працоўнае сялянства выступае ўжо ў саюзе з расійскім пролетарыятам і пад яго кіраўніцтвам.

Рэволюцыйныя настроі пранікаюць у Абхазію з Батума, дзе на нобелеўскіх і манташоўскіх заводах падымаў рабочых на барацьбу з царскім самадзяржаўем таварыш **Сталін.** Падпольная друкарня яго змяшчалася ў 1902 годзе некаторы час на ўскраіне Батума ў хаце абхазскага селяніна Хашыма Смырба. Хашым Смырба і яго прыяцелі, бываўшыя ў Хашыма, гудаўцкія сяляне, батумскія рабочыя і гурыйскія сяляне разнеслі пасеяныя тав. **Сталіным** зерні, якія, папаўшы на багата палітую кроўю працоўных зямлю Абхазіі, далі багатыя ўсходы. Стары Басіат Агрба, гудаўцкі селянін, гаворыць, успамінаючы аб сваіх гутарках з Хашымам Смырба: «Батумскі вецярок прабудзіў нас, сялян, і ў Абхазіі». І невыпадкова, што рэволюцыйным рухам у Абхазіі ў 1905 годзе кіраваў вучань і саратнік Сталіна — Серго Орджанікідзе.

У 1917 годзе, пасля звяржэння царызма, памешчыкі і капіталісты з дапамогаю здраднікаў-меншавікоў папрабавалі ўтрымаць уладу ў сваіх руках. У красавіку 1918 года, следам за бакінскім пролетарыятам, паўстаўшыя народы Абхазіі ўстанавілі совецкую ўладу, якая пратрымалася 42 дні.

Слаўныя чырвоныя партызанскія атрады не змаглі тады ўтрымаць уладу супроць моцных атрадаў меншавіцкай гвардыі, якія высадзіліся ў Абхазіі.

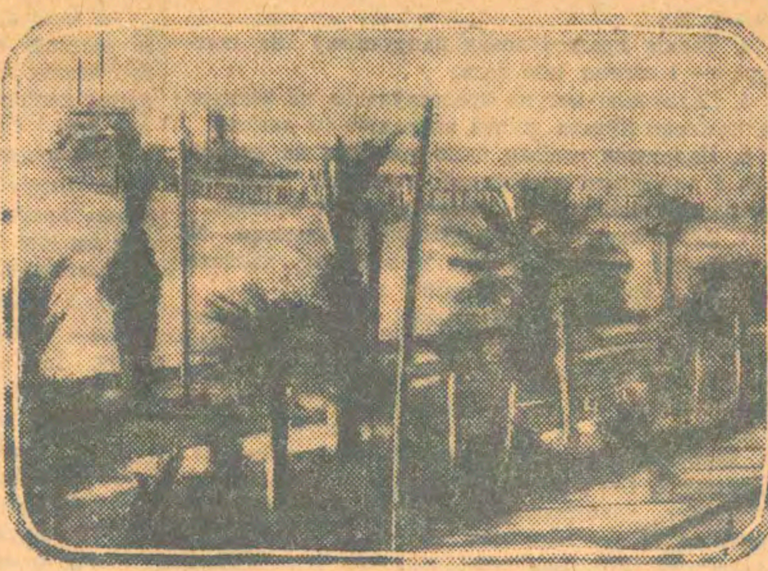
Тройчы проклятыя меншавікі прынеслі ў Абхазію, як і ў Грузію, белы тэрор, роскві спекуляцыі, гаспадарчы крызіс, разгул агалцелага шавінізма, умацаванне эксплаататарскіх праў памешчыкаў і капіталістаў.

І ў лютым 1921 года дружна паднялася Абхазія, следуючы прыкладу працоўных Грузіі, выступіўшых супроць меншавіцкага гнёту. На заклік паўстаўшых аб дапамозе адгукнуўся ўзброены атрад рускага пролетарыята — брацкая Чырвоная армія. Не выручылі тады меншавікоў наёмныя белагвардзейскія банды і гарматы інтэрвентаў. 4 сакавіка 1921 года абхазскі рэўком паведаміў па радыё Леніну і Сталіну, што «волю працоўных нарадзілася новая соцыялістычная совецкая рэспубліка — Абхазія».

Страшная была «спадчына», пакінутая совецкай уладзе парызмам і меншавікамі. Ні аднаго прадпрыемства, бездарожжа, зарослыя пустазеллем закінутыя палі, зруйнаваныя сёлы. Абвострэная меншавікамі міжнацыянальная варожасць. Голад у горадзе і вёсцы, разгромленыя курорты, закрытыя школы. Пагалоўная непісьменнасць і цемната, знахарства і забабоны — вось што дасталося тады совецкай уладзе ў Абхазіі.

Прайшоўшыя 15 год зусім змянілі аблічча краіны.

Спаяныя ленінска-сталінскай дружбай, разам з усім Совецкім Саюзам будуюць працоўныя ўсіх нацыянальнасцей Абхазіі соцыялістычную гаспадарку. За выдатныя поспехі саюзны ўрад узнагародзіў Абхазію вышэйшай узнагародай — ордэнам Леніна. Гэтыя поспехі з'яўляюцца рэзультатам правільнай нацыянальнай палітыкі партыі Леніна—Сталіна, рэзультатам той пастаяннай, уважлівай, клапатлівай дапамогі, якую аказвае Абхазіі асабіста любімы правадыр народаў тав. **Сталін.** Гэтыя поспехі — рэзультат палітычнага і эканамічнага росту ўсёй Закаўказскай федэрацыі, створанай Леніным і Сталіным пры бліжэйшым удзеле іх слаўных саратнікаў — **Орджанікідзе** і **Кірава.**

Набераўная г. Сухума — сталіцы Абхазіі.

Від на мора з горада Сухума.

ТТ. ПЕТРОЎСКІ І МАХАРАДЗЕ Ў СУХУМЕ

СУХУМ, 2 сакавіка. (БЕЛТА) Сёння ў Сухум прыбылі старшыня ЦВК Саюза і ЦВК Украіны тав. **Г. І. Петроўскі** і старшыня ЦВК ЗСФСР і ЦВК Грузіі тав. **Махарадзе.**

Задоўга да прыходу поезда на вакзале сабраліся працоўныя горада для сустрэчы дарагіх гасцей, прыбыўшых на ўрачыстасці 15-годдзя совецкай Абхазіі. Прыняўшы рапарт ад начальніка гарнізона, тав. Петроўскі звярнуўся да прысутных з кароткай прамовай, павіншаваўшы іх з юбілеем совецкай Абхазіі.

У суправаджэнні старшыні ЦВК Абхазіі тав. Лакоба і сакратара абкома партыі тав. Агрба тт. Петроўскі і Махарадзе адправіліся ў горад.

За 7—8 мільярдаў пудоў зярна

План трактарыста ГЕУТА

Іван Геут, будучы ў арміі, добра авуладаў справай вадзіцельства танка. Усё лепшае, што набыў у арміі Геут, перанёс на трактар і працуе на ім без паломак і аварый.

У мінулым годзе Геут на сваім 15-сілавым «ХТЗ» замест 292 гектараў узараў 560 і зэканоміў 2.701 кілограм гаручага. Пасля сканчэння работы свой трактар ён здаў чыстым. Такіх рэзультатаў Геут дабіўся ўважлівымі адносінамі да машыны. Ён ніколі не паедзе на поле, пакуль не правярыць газаразмеркавальнік, пакуль не адрэгулюе карбюратар. Халастыя пераезды ён робіць у выключных выпадках.

— Я мог-бы, — гаворыць тав. Геут, — узараць яшчэ больш, але на машыне не было прычэпшчыка. Едзеш, бывала, па полю і раптам заесца плуг, або ідзе няспраўна. Злазіш і сам корпаешся з поўгадзіны, а за гэты час колькі-б можна было ўзараць.

На 1936 год Геут абавязаўся ўзараць на сваім трактары 1.100 гектараў, зэканоміць за сваю змену 2.500 кілограмаў гаручага і 20 процантаў змазачнага. Ён заключыў дагавор на спаборніцтва з трактарыстам Ушацкай МТС тав. Дзятлавым.

— У гэтым годзе мой трактар прастойваць не будзе. Я дабіўся, — гаворыць Геут, — што мне даюць двух прычэпшчыкаў. Іх я падрыхтую сам. З выхадам на поле затрыманняў не будзе. Я ўжо ведаю, дзе і што буду рабіць.

Трактарная брыгада будзе абслугоўваць трэці ўчастак — увесь Валосаўскі сельсовет і два калгасы Ляхаўскага сельсовета. Асабіста тав. Геут будзе абслугоўваць калгас «Рассвет» і «Адказ інтэрвентам». Тав. Геут пры рамонце і прыёмцы трактара прысутнічаў сам. Прычэпны і запраўчны інвентар у поўнай гатоўнасці. На свой трактар Геут атрымлівае дзве бочкі, помпу, два вядры, варонку.

— Каб зэканоміць яшчэ больш гаручага, — гаворыць т. Геут, — я ў гэтым годзе буду падбіраць такую плошчу, дзе можна было-б працаваць беспераборна і не рабіць халастых пераездаў. Не будзе ў гэтым годзе і такога становішча, што калі пачнуць рамантаваць плуг у часе работы, то трактар працуе і дарэмна траціць гаручае.

У мінулым годзе на свае прападні я атрымаў 1.059 кілограмаў збожжа і 1.632 рублі 50 капеек грашыма. Пастараюся, каб калгасы, дзе я буду працаваць, атрымалі ў 1936 годзе рэкордны ўраджай і каб працадзень каштаваў не 1,5—2 кілограмы, а 5 кілограмаў зернавых.

Д. МАЛЕВІЧ.

Лепельскі раён.

На злёце стаханаўцаў

ЛЕПЕЛЬ. (**Спец. кар. «Звязды»**). На працягу двух дзён дэлегаты першага акруговага злёта абменьваліся думкамі, як лепш правесці пасеўную кампанію, каб поўнасцю рэалізаваць указанне таварыша Сталіна аб вытворчасці за бліжэйшыя тры-чатыры гады 7—8 мільярдаў пудоў хлеба.

Для ўдзелу ў акруговым злёце прыбылі старшыня ЦВК БССР таварыш Чарвякоў, намеснік народнага камісара земляробства БССР тав. Кароўнікаў, дэлегацыя ад Полацкай акругі, Бешанковіцкага, Сіроцінскага і Сенненскага раёнаў.

Першым выступіў старшыня калгаса «Антаполь», Чашніцкага раёна, Васіль Улаховіч. Ён расказаў злёту, як іх калгас з адстаючых выйшаў у перадавыя. Зараз, кажа Улаховіч, мы жывем заможна, запрашаю, таварыш Чарвякоў, прыехаць да нас, каб пераканацца ў гэтым.

Ад дэлегацыі Полацкай акругі выступіў лепшы калгасны брыгадзір, ініцыятар барацьбы за высокі ўраджай — Тачыла Усцін Васільевіч.

У гэтым годзе, кажа Тачыла, я дабіўся ўраджаю ячменю 19,5 цэнтнера, бульбы — 160 цэнтнераў. Мяне зараз гэта не задавальняе. Мы такія людзі, што можам прымусіць любую зямлю даваць высокія ўраджаі. Я ўпэўнен, што ў 1936 годзе даб'юся 27 цэнтнераў зернавых, 6 цэнтнераў ільносемя і 5 цэнтнераў ільноваланка.

На трыбуне — лепшы трактарыст 2 лепельскай МТС тав. А. Геут. Ён абавязаўся ўзараць 1.100 гектараў і зэканоміць 2.500 кілограмаў гаручага і 20 проц. змазачнага. Таварыш Геут у мінулым годзе працаваў без прычэпшчыка, з-за чаго трактар прастойваў. У гэтым годзе ён будзе мець двух прычэпшчыкаў.

Звенявая Марыля Высоцкая з трыбуны злёта заявіла:

— Пераймy метады Марыі Дземчэнка і даб'юся ў сваёй брыгадзе стаханаўскага ўраджаю. Я абавязалася ўзяць з гектара 500 кілограмаў валакна. Я ўжо сабрала цэнтнер памёту, 2 тоны попелу. Трэба было вывезці тысячу тон торфу, мы яго вывезлі поўнасцю і яшчэ возім.

З прамовай выступіў нам. наркома земляробства таварыш Кароўнікаў.

Дэлегацыя Полацкай акругі выклікала на соцыялістычнае спаборніцтва Лепельскую акругу. Дэлегат Полацкай акругі тав. Грышанаў зачытаў дагавор соцыялістычнага спаборніцтва.

На заключным пасяджэнні выступіў таварыш **Чарвякоў,** які спыніўся на задачах Лепельскай акругі.

Злёт закончыў сваю работу прыняццем адозвы да ўсіх калгаснікаў акругі. Удзельнікі злёта абавязаліся ў 1936 годзе атрымаць па акрузе зернавых не менш 80 пудоў з гектара, ільну 4 цэнтнеры, бульбы 900 пудоў.

І. П. Паўлаў і яго вучэнне

І. З. СУРТА

Прэзідэнт Беларускай акадэміі навук

Да ліку важнейшых і асноўных навук аб жыцці адносіцца такая навука, як фізіялогія.

Фізіялогія — навука аб жыцці, аб жыццёвых з'явах, якія адбываюцца як у жывёльных, так і ў раслінных арганізмах. Яе задачай з'яўляецца высвятленне жыццёвых функцый як асобных органаў, так і ўсяго жывога арганізма, г. зн. вывучэнне ўсіх працэсаў, што ляжаць у аснове жыццядзейнасці арганізмаў. Фізіялогія — падзяляецца на фізіялогію раслін і фізіялогію жывёл. Да фізіялогіі жывёл адносіцца або выдзяляецца з яе, як самастойная навука — **фізіялогія чалавека.** Галоўнейшымі раздзеламі фізіялогіі з'яўляюцца: фізіялогія крыві і кровеабарот, — дыханне, страваванне, абмен матэрый, жыўленне, выдзяленне, рэгуляцыя цяпла, унутраныя секрэцыі, нервова-мышачная фізіялогія, фізіялогія цэнтральнай нервовай сістэмы — вегетацыйнай нервовай сістэмы і фізіялогія органаў пачуццяў.

Ужо з гэтага няпоўнага вызначэння відаць, наколькі важна гэта навука, наколькі яна складана і багата зместам. Адсюль відаць, якое месца яна займае ў жыцці раслін, жывёл і чалавека і якое месца ёй адводзіцца ў соцыялістычным будаўніцтве. Любое асноўнае пытанне — раслінаводства ці жывёлагадоўлі (не гаворачы ўжо аб чалавеку) упіраецца ў фізіялогію.

Вось чаму няма ў свеце краіны, дзе ў сістэме навуковых устаноў не было-б фізіялагічных устаноў. І няма краіны ва ўсім свеце, якая-б мела іх больш, чым мае наша краіна — СССР.

Пачатак фізіялогіі адносіцца да глыбокай старажытнасці — да вучэнняў грэчаскага ўрача **Гіпакрата** (460—377 г. да н. э.) і рымскага ўрача **Галена** (131—200 г. н. э.), якія імкнуліся розумам зразумець як будову (анатомію), так і дзейнасць (фізіялогію) частак чалавечага цела. Усе доследы, награданні старадаўнія вучоныя праводзілі ў лепшым выпадку на жывёлах, з якімі затым проста параўноўвалі гэтыя працэсы з працэсамі чалавека.

У **сярэднія** вякі і гэтыя нагляданні былі забаронены царквой, як грахоўныя, ерэтычныя і т. п. І нямала фізіёлагаў за гэтыя доследы паплаціліся смерцю, як, напрыклад, **Сервет** — іспанскі ўрач, які быў напярэдадні адкрыцця ім кровеабароту спален на кастры, як ерэтык, у 1553 г. У гэтыя вякі на жывёл глядзелі як на «сасуды д'ябла». Толькі ў эпоху вядомага філосафа **Дэкарта** (1596—1650 г.) ім высунута другое, няправільнае, палажэнне, што жывёлы не «сасуды д'ябла», а машыны, — гэтым падкрэслівалася магчымасць іх вывучэння, як машын, не баючыся інквізіцыі.

Чалавекам, аднак, паклаўшым першую аснову фізіялогіі, як навукі, быў Вільям **Гарвей** (1578—1658 г.) — англійскі анатом і хірург, які адкрыў **закон руху крыві ў арганізме чалавека.**

Такім чынам толькі з XVII века фізіялогія пачынае складвацца як навука. Буйнейшы прыродазнаўца XIX века Іоган **Мюлер** дае ў рукі даследчыкаў параўнаўчы метад даследвання ўсіх жывёл, а яго вучань **Шван** у 1839 г. адкрывае з дапамогай мікраскопа асноўны элемент, з якога пабудаваны органы цела — **клетачку,** (Следам за Шлейдэнам, які адкрыў клетку ў раслінах, у 1838 г.).

Такім чынам чалавечае пазнанне ўзбагацілася велізарнымі адкрыццямі, якія ўмацавалі фізіялогію, як важнейшую навуку. Гэтыя адкрыцці глыбей ускрылі як самую будову жывога арганізма, так і дзейнасці яго, абвергнуўшы **хадзячае ўяўленне** Дэкарта аб машынах-жывёлах. Адкрыццё клетачкі ўстанавіла **адзіную сувязь** паміж раслінным і жывёльным асяроддзем (адзінства ўсёй жывой прыроды) на непахісным **матэрыялістычным** фундаменце.

Далейшая работа пад мікраскопам прывяла да **адкрыцця тканак** і ўстанаўлення характару іх (органы чалавека складаюцца з тканак: злучнай, тлушчавай, костнай, эпітэліяльнай, мышачнай, нервовай). Іх прызначэнне ў арганізме рознае. Усе яны, апрача нервовай тканкі, на працягу жыцця арганізма мяняюць свой клетачны склад (абнаўляюцца). Ужо адсюль відаць, што адным з цікавейшых для даследванняў раздзелаў фізіялогіі з'яўляецца нервовая фізіялогія, якая адрозніваецца вялікай своеасаблівасцю і важнасцю адносін з акружаючай нас рэчаіснасцю. Следам за адкрыццём клеткі, другім велізарным адкрыццём у прыродазнаўстве, як указвае **Энгельс** («Людвіг Фейербах»), з'яўляецца адкрыццё нямецкага ўрача Роберта **Майера,** у 1842 г. і буйнейшага вучонага **Гельмгольца** — у 1847 годзе **закону захавання і ператварэння энергіі.** Гэтым законам устаноўлена была сувязь усіх відаў энергіі (механічнай, хімічнай, электрычнай, праменнай) паміж сабой, іх пераход адна ў другую (ператварэнне) і незнішчальнасць яе (г. зн. яе вечнае матэрыяльнае існаванне).

Як бачым, **ідэалізму** (папоўшчыне), застаецца ўсё менш і менш месца ў навуках аб жыцці, а з адкрыццём **Дарвіным** законаў прыродна-гістарычнага развіцця жывёльных відаў і **Марксам**—законаў развіцця чалавечага грамадства ідэалізм выганяецца рашуча з усіх навук, з усіх людскіх ведаў. Вось гэтыя-ж адкрыцці Энгельс і правільна лічыць важнейшымі адкрыццямі прыродазнаўства і чалавечай гісторыі, якія адыгралі найвялікшую ролю ў фармаванні паслядоўна-матэрыялістычнага светапогляду, г. зн. **дыялектычнага матэрыялізма** яго асновапаложнікамі **Марксам** і **Энгельсам,** як велізарнейшага заваявання чалавецтва.

Вернемся зноў да фізіялогіі.

Такім чынам, адкрыццём закону захавання энергіі была ўстаноўлена роля цяпла ў арганізме чалавека (жывёльнага). Устаноўлена, што арганізм не нараджае і не знішчае, а толькі трансфармуе, ператварае з аднаго становішча ў другое энергію. Сама-ж энергія не нараджаецца і не знікае. На аснове адкрыццяў Роберта Майера і Гельмгольца, дапоўненых адкрыццём вялікага фізіёлага раслін **Тімірязева** К. А., чалавецтву стаў зразумелым **кругаварот энергіі ў прыродзе.**

Сонечны прамень асвятляючы расліну дзякуючы рабоце клетак зялёных лісцяў раслін (хлорафілавых зёрнаў, адкрытых Тімірязевым), ператвараецца ў хімічную энергію. Адбываецца працэс разлажэння вуглекіслаты паветра з усваеннем вуглярода раслінай і аслабаненнем кіслароду ў паветра. Усваенне углерода прыводзіць да накаплення крухмалу і інш. злучэнняў, уладаючых запасам энергіі. Гэта запасная энергія пападаючы з жыўнасцю ў арганізм жывёлы, дае яму неабходную для жыцця энергію і т. д.

Работамі хімікаў быў адкрыт хімічны састаў цел жывёл і раслін, а іменна: усе яны складаюцца з такіх простых элементаў, як азот, кісларод, вадарод, вуглерод, хлор, натрый, калій, кальцый, серка, фосфар і жалеза, якія ўваходзяць у тканкі жывёл.

Доследамі вядомага прыродаведа **Спаланцані** і фізіка **Рэамюра** быў раскрыт хімізм стрававання. Пасля гэтага пачынаюцца нагляданні над страваваннем канадскім урачом **Боманам** (у раненага ў страўнік паляўнічага), хірургам **Басавым** (Масква) у 1842 г. і **Блондло** (у Парыжы), якія прапанавалі аперацыі на страўніках жывёл для нагляданий вокам за дзейнасцю страўніка.

Вядомы брэслаўскі фізіёлаг **Гайдэнгайн** прапанаваў аперыраваць адну частку страўніка для такога нагляданія, але атрыманы такім чынам сок быў нездавальняючым і за вырашэнне задачы ўзяўся **І. П. Паўлаў.** Паўлаў, разабраўшыся ў анатамічнай будове страўніка, устанавіў яго інервацыю валокнамі блукаючага нерва, якія неабходна захоўваць пры аперацыі часткі страўніка для нагляданя.

І Паўлаў атрымаў бліскучы рэзультат. У 1889 годзе Паўлаў прапанаваў другую вельмі ўдалую аперацыю на сабаку — штучную фістулу ў стравахода, з тым, каб жыўнасць, якую глытае сабака, выпадала вон раней, чым пападзе ў страўнік. І праз фістулу ў страўніку атрымліваюць сок, які выдзяляецца дзякуючы «мнімаму кармленню», і ў выніку раздражнення нервовых канцоў у роце. Сок выдзяляецца чыстым, без усякіх прымешак. І гэта задача была вырашана Паўлавым бліскуча. Гэта класічная работа Паўлава дала спосаб атрымання ад жывёл сапраўды чыстага страўнікавага соку, увайшоўшага ва ўжыванне хворымі, як аднаго з лекавых прызначэнняў у медыцыне пры пэўных захворваннях страўніка, пасля прафільтравання і прадування гэтага соку паветрам.

Пачаўшы з гэтых бліскучых аперацый, Паўлаў прайшоў, г. зн. прааперыраваў увесь страўнікава-кішэчны тракт, праводзячы свае нагляданні як над гэтымі органамі, так і над работай секрэторных залоз, звязаных з гэтым трактам. Адным з чарговых адкрыццяў Паўлаў устанавіў, што характар дзейнасці слінных залоз, а значыць і састаў сліны ў кожным асобным выпадку, аказваецца строга прыўрочаным да характару, маючагася раздражняльніка, г. зн. да характару жыўнасці.

Адначасова з гэтым, г. зн. каля 40 гадоў назад, Паўлаў даў адказ на пытанне, што такое апетыт, звязаўшы яго з паяўленнем ужо пры відзе жыўнасці з багатым выдзяленнем соку. «Апетыт ёсць ні што іншае, як сок». На гэтых работах Паўлаў разварачваецца ва ўсю шырыню, набываючы сусветную славу, выхоўвае мноства вучняў. Адной з важнейшых умоў поспехаў Паўлава ў гэтай справе з'яўляецца яго сугуба-навукова-прадуманы падыход, строгія патрабаванні да сябе, вучняў і стварэнне ідэальнай абстаноўкі для падвопытных жывёл — прымяненне правіл асептыкі — пры аперацыях (ідэальная хірургічная чыстата), арганізацыя **клінікі** для **жывёл** і т. п.

Усе гэтыя аперацыі, і нагляданні далей паставілі пытанне — дзякуючы чаму і якім чынам адбываецца выдзяленне сліны?

Карл **Людвіг** і **Гендэнгайн,** у якіх Паўлаў вучыўся, раздражненнем «барабаннай струны» (веткі нерва твару) і сімпатычнага нерва ўстанавілі, што яны загадваюць слінаадзяленнем. Такім чынам, стала яснай дуга рэфлексу — слінаадзялення.

Рэфлекс паходзіць ад лацінскага слова «адбіццё». Тэрмін гэты ўведзен у XVII стагоддзі **Дэкартам.** У руках **Паўлава** ён атрымаў сваё класічнае развіццё.

Рэфлекс ёсць перадача раздражнення ад перыферыі (месца канца чуллівага нерва) да цэнтра і ад цэнтра (прадаўгаватага мозга) назад да рабочага органа (праз рухомыя канцы нерва) — г. зн. да слінных залозы. Трэба сказаць, што і тут **Паўлаў** пасля вялікага ліку доследаў **адкрыў новае.**

Паўлаў прыйшоў да вываду: 1) што ў тым выпадку, які адбываецца пры самым акце яды сабакам — адбываецца слінаадзяленне дзякуючы раздражненню жыўнасцю нервовых канцоў у языку з далейшай перадачай узбуджэння ў цэнтр прадаўгаватага мозга; гэта ёсць рэфлекс **прыроджаны,** пастаянны, і 2) што, у другім выпадку, пры відзе яды або толькі з'яўлення гуку крокаў «кармільца» атрымліваецца адказ на раздражненне ў іншым парадку.

Раздражняюцца канцы чуллівага нерва ў воку, адсюль — раздражненне ідзе не проста ў цэнтр, а ў кару паўшар'яў вялікага мозга, пасля праз доўгі шлях мноства клетак трапляе ў цэнтр у прадаўгаватым мазгу і ад яго — звычайным шляхам да залозы. Вось гэты другі рэфлекс не ёсць пастаянны, «безумоўны», а ёсць **набыты** жывёлай на працягу яе **індывідуальнага** жыцця, які Паўлаў назваў **«умоўным»** рэфлексам.

Такім чынам, дзякуючы гэтым работам Паўлава, якія ён звёў у адно цэлае і выдаў у выглядзе «Лекцый аб рабоце галоўнейшых стрававальных залоз» была адкрыта цэлая галіна ў фізіялогіі, якая заваявала сабе ў гэтай навуцы ўсе правы грамадзянства. Бліскучы паўлаўскі пражэктар асвятліў работу ўсяго страўнікава-кішэчнага тракта, зрабіў яго зразумелым для ўрача, паклаў яго ў аснову дзейнасці гэтага ўрача, у аснову лячэння захворванняў гэтых органаў.

Як праца **Гарвея** — аб кровеабароце, **Мендэлеева** — перыядычны закон хімічных элементаў, як працы **Канта** і **Лапласа** — касмагенічныя гіпотэзы і інш., — так і праца **Паўлава** — **«Лекцыі аб рабоце галоўнейшых стрававальных залоз»** — стала класічнай у галіне ўсяго прыродазнаўства. Гэта праца прэміруецца Нобелеўскай преміяй, г. зн. яна атрымлівае прызнанне з боку ўсіх вучоных свету, Паўлаў выбіраецца членам многіх акадэмій свету.

Другой велізарнай важнасці работай Паўлава была работа **па ўмоўных рэфлексах.** Гэта работа Паўлавым і яго шматлікімі вучнямі вялася звыш дваццаці пяці год.

Ужо ў першай лекцыі гэтай работы Паўлаў устанаўляе гістарычную сувязь сваіх работ з ідэямі сваіх папярэднікаў, пачынаючы з Дэкарта, які ў XVII стагоддзі ўстанавіў паняцце рэфлексу, як асноўнага акту нервовай сістэмы.

З пачуццём хвалявання падкрэслівае Паўлаў, што да 70 года мінулага стагоддзя не было ніякай фізіялогіі вялікіх паўшар'яў мозга. Толькі ў XIX стагоддзі **Шэрынгтон** і **Магнус** эксперыментальна паказалі над спінна-мазгавымі рэфлексамі рэфлектарны характар асноўных актаў лакаматорнай дзейнасці.

Смелы крок наперад робіць **Сечанаў** — «бацька» рускай фізіялогіі, які ў 1863 г. паказвае дзейнасць вялікіх паўшар'яў, як рэфлектарную, прабуючы яе, як гаворыць Паўлаў—дэтэрмінізаваць. Але гэта былі ўсё тэорыі. Работамі, павярнуўшымі ў бок эксперыменту, былі: работа Жака **Лёба** (аб жывёльным трапізме), **Торндайка** і **Паўлава,** якія паставілі задачу фізіялогіі — сканцэнтраванне ўвагі на канстатаванне адносін паміж знешнімі ўплывамі, падаўшымі на жывёлу, і адказнай знешняй дзейнасцю яе, яе рухам, як гаворыць Паўлаў. Паўлаў пачаў гэты новы раздзел, наглядаючы за дзейнасцю стрававальных залоз — з псіхічных узбуджэнняў гэтых залоз аб якіх мы гаварылі вышэй, дзе, як ужо адзначалася, асноўнай нервовай рэакцыяй жывёлы з'яўляецца рэфлекс безумоўны і адкрыты Паўлавым умоўны рэфлекс.

Першай асноўнай умовай для стварэння ўмоўнага рэфлексу

Новыя людзі—новыя тэхнічныя нормы

ВЫКАРЫСТАЦЬ ВЫТВОРЧЫЯ МАГУТНАСЦІ

А. ЛЮБОВІЧ

Старшыня Дзяржплана БССР

Галінавыя канферэнцыі па перагляду тэхнічных норм, якія пачынаюцца ў БССР, адкрываюць велізарныя рэзервы вытворчасці, сапраўдныя вытворчыя магутнасці нашай прамысловасці. Гэтыя канферэнцыі выкрыюць гаспадарнікаў, інжынераў і тэхнікаў, якія ўсё яшчэ застаюцца «ў палоне нашых праектных магутнасцей нашых прадпрыемстваў», якія «не толькі не здолелі ўзначаліць стаханаўскі рух, але сталі нават тормазам яго».

Дасягненні стаханаўцаў павінны быць на першым месцы ў ліку асноўных паказальнікаў развіцця народнай гаспадаркі. Актыўная работа планавікоў разам з тэхнікамі, гаспадарнікамі над тэхнічнымі нормамі абавязкова на ўсіх ступенях іх вывучэння. Бо «без тэхнічных норм немагчыма планавая гаспадарка» (Сталін).

Ускрыццё рэзерваў, выкарыстанне магутнасцей, якія адкрываюцца стаханаўскім рухам, павінна адначасова суправаджацца дакладным пераглядам праектаванняў капітальнага будаўніцтва. Трэба выявіць тое, што з'яўляецца лішнім у будаўніцтве, [illegible] зэканомленыя [illegible] разгортванне новых вытворчасцей, у асаблівасці ў прамысловасці, якая вырабляе [illegible] і выкарыстоўвае мясцовую сыравіну.

[illegible]

як завод імя Еўсцігнеева.

Для выканання запланаванага ў другой пяцігодцы аб'ёму вытворчасці абутку патрабавалася будаўніцтва новай абутковай фабрыкі з частковым уводам яе ў эксплаатацыю ў 1937 г. Ужо зараз відаць, што пры сканчэнні рэканструкцыі фабрыкі імя Кагановіча можна не толькі выканаць заданне пяцігодкі без пабудовы новай фабрыкі, але і к пачатку трэцяй пяцігодкі мець пераходзячую рэзервовую магутнасць. Менская абутковая фабрыка імя Кагановіча выяўляе карціну рэзерваў магутнасцей агульную для ўсіх абутковых фабрык БССР. У 1935 годзе яе магутнасць вызначалася ў 5 тысяч пар абутку ў суткі за дзве змены. План для яе на 1936 год быў устаноўлен у 6 тысяч (улічваліся рэзультаты стаханаўскага руху), а зараз фабрыка вызначае магутнасць сваю ў 6,8 тысячы пар.

Гэты прыклад паказвае гаспадарнікам і планавікам на далёка яшчэ недастатковую работу па выяўленню рэзерваў нават у тых галінах, дзе вывучэнне пачалося раней і атрымала адлюстраванне ў плане на 1936 год.

Па харчовай прамысловасці праектная магутнасць крухмальных заводаў №№ 1, 2 (у Талачыне і Чырвоным Беразе) вызначалася пераапрацоўкай 82 тон бульбы ў суткі. У 1935 годзе план быў дан у 72 тоны, па плану 1936 года ўстаноўлена выпрацоўка 90 тон у суткі, а стаханаўскія суткі паказалі новую магутнасць 119 тон. Цэх халвы на фабрыцы «Чырвоны харчавік» замест устаноўленых 4,5 тоны халвы ў змену дае 9 тон. На той-жа фабрыцы лушчыльны цэх дае зараз 9 тон замест ранейшых 3 тон за змену. Патачны завод камбіната «Спартак» (Гомель) дае 25 тон замест «планавых» 12 тон у 1935 г. Дрожджавы завод у Менску «Чырвоная зара» меў у 1935 г. план выхаду дрожджаў з мелясу 65 проц. На 1936 год завод прыняў план — 75 проц., а ў студзені даў фактычна 77 проц.

З выключнай яркасцю выдзяляюцца ўскрытыя магутнасці на цагельных заводах.

Магутнасць пячэй цагельных заводаў Наркаммясцпрома вызначалася ў канцы 1935 г. у 115 млн. цаглін у год. План быў дан на 1936 г. — 120 млн., а затым пасля нарады па будаўніцтву пры ЦК КП(б)Б, у рэзультаце стаханаўскага руху і данага т. Гікало на гэтай нарадзе лозунга за 500 млн. цаглін гадавая праграма па заводах НКМясцпрома была ўзнята да 175 млн. Ад 115 млн. цаглін да 175 млн. абпалу на тых-жа печах.

Па нізавой прамысловасці НК Мясцпрома кіраўнікі і планавікі лічылі максімальную магутнасць пячэй 125 млн. цаглін. Калі-ж намячалася павышэнне да 130 млн. па плану 1936 года, то гэта разглядалася апаратам нізавой прамысловасці, як неажыццявімая задача. А далей аказалася магчымым павысіць праграму абпалу тымі печамі да 185 млн. цаглін. Абураюча было вылічэнне магутнасці прэсавай гаспадаркі тых-жа цагельных заводаў: яно было ў 2 разы меншым супроць прынятага пасля перагляду плана вытворчасці на 1936 год.

Сапраўды не толькі трэст «Будматэрыялы» і кіраўніцтва нізавой прамысловасці НКМП, але і дырэктары прадпрыемстваў не ведалі, не вывучалі магутнасць прэсаў, сушыльнай гаспадаркі і пячэй.

І толькі пасля нарады пры ЦК КП(б)Б, пасля рашучага штуршка, данага выступленнем т. Гікало, пачалася раскачка, пачалі ўключацца ў стаханаўскі рух тэхнічныя і гаспадарчыя работнікі прамысловасці.

Але застаўся зусім някранутым стаханаўскімі метадамі такі важны па будматэрыялах участак, як выраб чарапіцы, вапны, і тым больш няма неабходнай ініцыятывы ў пастаноўцы вытворчасці новых будматэрыялаў.

У сушыльную гаспадарку прамысловасці будматэрыялаў зараз укладваюцца значныя сродкі, і можна чакаць выяўлення новых магутнасцей у рэзультаце стаханаўскага руху.

Надзвычайна характэрна таксама становішча з магутнасцямі і адначасова праектаваннямі па капітальных укладаннях у шкляной прамысловасці. У 1935 г. з'ём шкломасы з варачнай часткі ваннай печы па шклозаводах складаў 636 кілограм у суткі. Разгорнуты на шклозаводах стаханаўскі рух паказаў поўную магчымасць запланаваць на 1936 год з'ём 850 кілограм. Прычым гэта значнае павелічэнне плана з'ёму шкломасы далёка не з'яўляецца рэкордным, бо асобныя заводы, напрыклад, Нова-Барысаўскі, у стаханаўскія суткі даў з'ёму шкломасы 1.700 кілограм з кв. метра.

Але па шкляной прамысловасці, не гледзячы на выяўленыя рэзервы магутнасці, патрабуецца значная дадатковая магутнасць новых заводаў.

Вытворчасць гатунковай пасуды поўнасцю задавальваючай патрэбнасці ў ёй працоўных рэспублікі, пастаноўка раду новых вытворчасцей з шкломасы да будматэрыялаў уключна, вытворчасць розных відаў шкла для харчовай і іншых галін прамысловасці — патрабуюць пабудовы новых заводаў з навейшай тэхнікай і з абсталяваннем, якія дазваляюць даць самыя высокія гатункі шкла. Таму на 1936 г. было ўключана ў план пабудова ў Нова-Барысаве новага шклозавода.

Кошт гэтага завода вызначаўся ў 3,5—4 млн. руб. Тэхніка-эканамічнае ўгрунтаванне, распрацаванае дэтальна ў маі 1935 г., разлічана было ўжо на 5,3 млн. руб. (у тым ліку жыллёвае будаўніцтва), а праект, які паявіўся ў лютым 1936 г., пры той-жа магутнасці завода патрабуе ўжо капіталаўкладанняў 14—15 млн. р. (?).

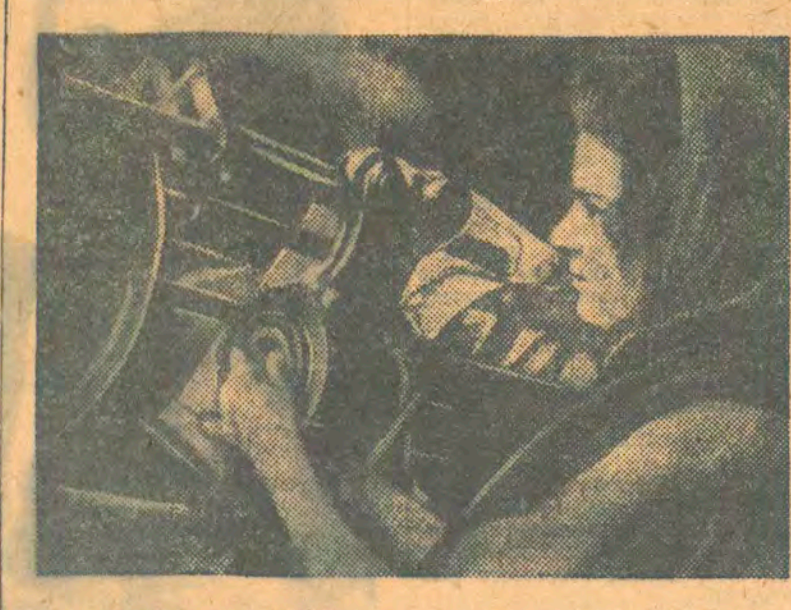
Выходзіць, што праектныя заданні, распрацоўка саміх праектаў ідуць не толькі міма стаханаўскага руху, але і наперакор яму. У праектах капітальнага будаўніцтва не адбылося ніякіх перамен, не відаць зусім адлюстравання стаханаўскага руху.

У нас па ранейшаму праектуюцца велізарнага аб'ёму прадпрыемствы, нават у тых выпадках, калі рацыянальней было-б менш буйныя прадпрыемствы наблізіць да крыніц сыравіны і калі ў першую чаргу патрэбна ліквідаваць вузкія месцы ў асобных частках вытворчасці, што можа даць вялікі эфект.

Яшчэ зусім не вывучаны, не выяўлены сапраўдныя магутнасці па такіх важнейшых для БССР галінах, як торф, вытворчасць фасфарытнай мукі.

У галінавых канферэнцыях павінны прыняць актыўнейшы ўдзел стаханаўцы. «Стаханаўскі рух зарадзіўся і разгарнуўся, як рух, які ідзе знізу. І іменна таму, што ён зарадзіўся самаадвольна, іменна таму, што ён ідзе знізу, ён з'яўляецца найбольш жыццёвым і непераможным рухам сучаснасці» (Сталін).

Самы шырокі ўдзел стаханаўцаў у галінавых канферэнцыях, большэвіцкая завостранасць работы па перагляду тэхнічных норм павінны быць асноўным метадам работ канферэнцый.

ШЫФРЫНА — работніца-стаханаўка (працуе на запраўцы края шкла на барысаўскім шклозаводзе)—перайшла працаваць на 6 варштатаў замест 3 і павялічыла выпрацоўку ў два разы. (На здымку: Шыфрына каля аднаго з варштатаў.

Фото КАПЛІНСКАГА.

ПАВЯЛІЧВАЕМ ВЫХАД ШОЎКУ

У другой палове лютага ў г. Кліне (Маскоўская вобласць) адбылася галінная канферэнцыя па перагляду магутнасці абсталявання, тэхнічных норм і норм выпрацоўкі прамысловасці штучнага валакна. Да гэтай канферэнцыі наша фабрыка правяла вялікую падрыхтоўчую работу.

Першая стаханаўская дэкада з усёй пераканаўчасцю пацвердзіла, што фабрыка мае вялікія магчымасці для выпуску прадукцыі і паляпшэння якасці. Так, па прадзільнаму корпусу сярэднесутачная выпрацоўка кулічоў (намотка ніцей з прадзільнай машыны) узрасла за час дэкады на 4,2 проц., а процант залежачага ад варштатаў браку кулічоў зніжаны з 0,7 па плану да 0,47. Па хімічнаму корпусу ўзрос выпуск віскозы нармальнай вязкасці (поўфабрыкат, годны для прадзіва) на 2,8 проц. Усё гэта дало не толькі павелічэнне выпуску прадукцыі па колькасці, але і значнае паляпшэнне якасці яе.

Рэзультаты стаханаўскай дэкады паслужылі асноўным практычным дапаможнікам у рабоце па перагляду магутнасцей абсталявання і норм выпрацоўкі.

У кожным цэху былі складзены брыгады, у якія ўвайшлі зменныя інжынеры, лепшыя майстры і стаханаўцы. Гэтыя брыгады ўзначальваліся начальнікамі цэхаў.

Што-ж устанавілі брыгады?

Па прадзільных машынах брыгада ўстанавіла поўную магчымасць павышэння каэфіцыенту карыснага дзеяння на 0,5 проц. Гэта дае ў сярэднім 4—5 проц. павелічэння выпрацоўкі па прадзільнаму цэху. Пасля некаторай рэканструкцыі прызнана магчымым давесці хуткасць прадзення да 75 метраў у мінуту пры фактычнай скорасці ў 60,2 і пры норме 56 метраў у мінуту.

Па матальных машынах размотка шоўку ў змену можа быць павялічана да 202 кілограмаў пры норме 167. Гэта дае рост прадукцыйнасці матальнага цэха на 21 проц. На мерсірызацыйных прэсах скарочан час перапрацоўкі цэлюлозы з 2 гадзін 10 мінут (на аперацыю) да 1 гадзіны 50 мінут, што дае рост прадукцыйнасці абсталявання на 19 проц. На астатніх агрэгатах таксама значна павялічана магутнасць.

Павышаны і нормы выпрацоўкі. У матальшчыц норма выпрацоўкі за змену павялічана да 700 маткоў супроць ранейшых 500. Норма выпрацоўкі сартоўшчыц павялічана да 1.400 маткоў шоўку супроць ранейшай 1.100.

Заключнай работай па перагляду магутнасцей і норм на нашай фабрыцы была агульнафабрычная канферэнцыя стаханаўцаў і ІТР. На гэтай канферэнцыі былі падагулены вынікі стаханаўскай дэкады і работы брыгад па перагляду магутнасцей і норм. Выступаўшыя стаханаўцы (Дзядзюля, Лыскоўская, Ташкенова і інш.) у адзін голас заяўлялі аб рэальнасці новых норм выпрацоўкі і павышаных магутнасцей агрэгатаў.

Агульнафабрычная канферэнцыя вылучыла для ўдзелу ў галіннай канферэнцыі прамысловасці штучнага валакна лепшых сваіх людзей: інжынераў Кіпершлак, Леванюк, Саркісава, стаханаўцаў Ташкенову, Андрэйчыкаву і інш.

Матэрыялы аб новых магутнасцях і нормах, распрацаваныя на нашай фабрыцы, былі пакладзены ў аснову работы ўсёй галіннай канферэнцыі нашай прамысловасці. Канферэнцыя адобрыла распрацаваныя намі матэрыялы.

Вялікую ўвагу надала канферэнцыя пытанням арганізацыі тэхнічнай вучобы. Рашылі тэхвучобу праводзіць па двух лініях: у гуртках тэхмінімуму і курсах тэхмінімуму павышанага тыпу для стаханаўцаў.

Галінная канферэнцыя ўстанавіла новыя, паніжаныя нормы выдаткавання сыравіны, што дасць за суткі дадатковых 360 кілограмаў шоўку.

Унесены значныя змены ў сістэму аплаты працы. Новая тарыфная сетка стымулюе рост прадукцыйнасці працы кваліфікаваных рабочых і імкненне рабочых павышаць сваю кваліфікацыю. За эканомію дапаможных матэрыялаў, змяншэнне браку, паляпшэнне якасці ўстаноўлена прэм'яльная аплата.

Пасля галіннай канферэнцыі ленінградская дэлегацыя прапанавала абвясціць спаборніцтва на лепшае ажыццяўленне пастаноў снежаньскага пленума ЦК ВКП(б) і галіннай канферэнцыі. Наша фабрыка прыняла выклік ленінградцаў.

З 1 сакавіка намі праводзіцца стаханаўскі месячнік па ўсіх цэхах фабрыкі. Задачай месячніка мы паставілі ўкараніць новыя нормы і новыя магутнасці абсталявання, шырока разгарнуць тэхнічную вучобу, знізіць удзельныя нормы выдаткавання сыравіны. За кошт зніжэння колькасці галетнага валакна (адкіды) мы паставілі перад сабой задачу павялічыць выхад таварнага шоўку на 75—80 кілограмаў за суткі.

Няма сумнення, што рабочы калектыў фабрыкі і яго лепшыя людзі — стаханаўцы, колькасць якіх з кожным днём расце і будзе расці, разам з інжынерна-тэхнічнымі работнікамі пад кіраўніцтвам партыйнай арганізацыі справяцца з пастаўленымі перад імі задачамі і хутка даб'юцца поўнага асваення новых магутнасцей і норм.

А. ЧОЛАХ.

Дырэктар магілеўскай шаўковай фабрыкі.

НА НЯПРАВІЛЬНЫМ ШЛЯХУ

(Ад нашага спецыяльнага карэспандэнта)

У 1935 годзе барысаўскі шклозавод выканаў план на 108,8 проц., даў звышпланавага прыбытку 112 тыс. рублёў. План чацвертага квартала быў перавыканан на 25 проц. Гэтыя поспехі з'явіліся рэзультатам шырокага разгортвання стаханаўскага руху і правядзення цэлага раду рацыяналізатарскіх мерапрыемстваў. Дырэктар завода тав. Шульгін, галоўны механік тав. Забалотнікаў шмат зрабілі для ажыццяўлення каштоўных рацыяналізатарскіх прапаноў стаханаўцаў, для паляпшэння вытворчага працэсу.

Слесар-стаханавец тав. Паўловіч пераканструяваў прэс, на якім вырабляюцца шклянкі; прыстасаваў яго для работы ў чатыры формы замест ранейшых двух форм. Галоўны механік тав. Забалотнікаў вынайшоў і сканструяваў машыну для нанясення шліфу, райбовачны варштат для прыцёркі пробак да графінаў і інш. Зараз на барысаўскі шклозавод прыязджаюць прадстаўнікі з іншых шкляных прадпрыемстваў для пераймання вопыту механізацыі апрацоўкі прадукцыі.

Стаханаўская практыка, праведзеная рацыяналізацыя ў цэхах далі магчымасць значна павялічыць прадукцыйнасць працы. Больш паловы ўсіх рабочых завода працуе па-стаханаўску, значна перавыконвае свае нормы. Брыгады лепшых стаханаўцаў — Гайкіна, Маліноўскага, Башкерава, Маера, Шумскага і інш. — даюць ад 150 да 200 проц. задання.

Стаханаўскі рух разбіў дашчэнту здаўна існаваўшыя «тэхнічна ўгрунтаваныя» нормы магутнасці ваннай печы. План 1935 года прадугледжваў здым з аднаго квадратнага метра варачнай часткі ваннай печы 580 кілограмаў шкломасы. Гэта лічба пакінута далёка ззаду. У студзені гэтага года фактычны здым шкла складаў 925 кілограмаў з квадратнага метра.

Зараз завод рыхтуецца да галіннай канферэнцыі па перагляду норм шкляной прамысловасці, якая адбудзецца ў першых чыслах красавіка. І іменна таму, што барысаўскі шклозавод знаходзіцца ў ліку перадавых прадпрыемстваў краіны, што яго вопыт пераносіцца на іншыя прадпрыемствы, мы лічым асабліва неабходным адзначыць істотныя памылкі, якія дапускае кіраўніцтва завода ў падрыхтоўцы да галіннай канферэнцыі.

Перш за ўсё — аб магутнасці ваннай печы. Кіраўніцтва завода намячае ўстанавіць новую тэхнічную норму магутнасці ваннай печы — у 800 кілограмаў шкломасы з квадратнага метра варачнай часткі. Гэта яўна заніжаная норма. Як мы ўжо вышэй указвалі, завод у студзені дабіўся сярэдняга здыму шкла 925 кілограмаў. З чаго-ж зыходзяць кіраўнікі завода пры ўстанаўленні новай нормы ў 800 кгр.? Можа павелічэнне здыму шкла пагоршыла якасць прадукцыі? Не, наадварот—якасць палепшылася ў параўнанні з мінулым годам. Брак шкла па выдуўной пасудзе складаў у 1935 годзе 2,96 проц., а ў студзені 1936 года процант браку знізіўся да 1,6.

Для чаго-ж патрэбна кіраўніцтву завода штучна зніжаць фактычна ўжо дасягнутую норму магутнасці ваннай печы?

Справа заключаецца ў тым, што кіраўнікі завода блытаюць тэхнічныя нормы магутнасцей завода з нормамі выпрацоўкі.

Тав. Мікаян у сваёй прамове на снежаньскім пленуме ЦК ВКП(б) рашуча папярэджваў гаспадарнікаў супроць такой блытаніны.

«Я думаю, — сказаў тав. Мікаян, — што пры ўстанаўленні магутнасці абсталявання, вытворчых магутнасцей заводаў мы павінны ўзяць у аснову вышэйшыя (падкрэслена тав. Мікаянам) паказальнікі стаханаўцаў, бо тэхнічныя нормы магутнасцей і нормы выпрацоўкі—розныя рэчы. Мы не можам кожны год ці ў два гады раз пераглядаць нормы магутнасці абсталявання і заводаў. Гэта-ж робіцца на шмат гадоў наперад».

Наўрад ці патрэбна што-небудзь дадаваць да гэтага вычарпальна яснага ўказання.

Не досыць сур'ёзна падышлі на заводзе і да прапрацоўкі пытання аб новых нормах выпрацоўкі. Аб гэтым сведчаць намечаныя кіраўніцтвам завода, у парадку падрыхтоўкі да галіннай канферэнцыі, новыя нормы. Праўда, гэтыя намёткі лічацца арыентовачнымі, але па словах начальніка планавага аддзела тав. Сіліча яны не будуць падвяргацца асаблівым зменам.

Якія-ж гэта нормы? Возьмем для прыкладу асобныя віды прадукцыі. Салатнікі № 3078. У 1935 годзе норма выпрацоўкі іх была 400 шт. за змену. У сувязі з пераходам на новы стаханаўскі метад работы (прэсаванне ў дзве формы замест ранейшай адной) гэта норма значна перавыконваецца. У студзені сярэдняе выкананне нормы па салатніках склала 206 проц.; максімальная выпрацоўка даходзіла да 920 шт. за змену, мінімальная — да 672 шт. Заводакіраўніцтва-ж мяркуе замацаваць новую норму ў 650 шт., г. зн. ніжэй нават мінімальнай выпрацоўкі.

Па цукроўніцах № 109 намячаецца ўстанавіць новую норму ў 700 шт., між тым мінімальная норма выпрацоўкі за студзень складала 830 шт., максімальная — 1.083. Такім чынам, мяркуемая да замацавання новая норма на 15,6 проц. ніжэй мінімальнай выпрацоўкі.

Або возьмем цукроўніцы № 113. Старая норма (840 шт.) выконвалася ў сярэднім за студзень на 173 проц. Максімальная выпрацоўка — 1.620, мінімальная — 1.244, а новая норма, якую заводакіраўніцтва збіраецца замацаваць — 1.100 шт. — на 11,6 проц. ніжэй мінімальнай выпрацоўкі.

Яўна нізкія нормы намечаны для замацавання і па раду іншых асартыментаў.

Ці не ясна, што і пры распрацоўцы праекту новых норм выпрацоўкі заводакіраўніцтва не ўлічыла ўжо дасягнутых поспехаў у рэзультаце стаханаўскага руху, а ўзяло курс на самага адсталага рабочага? Іменна такая практыка нармавання, **«раўненне на выпрацоўку слаба ўладаючага тэхнікай сваёй вытворчасці рабочага, адсутнасць пры ўстанаўленні норм выпрацоўкі сапраўднага аналізу росту вытворчых магчымасцей прадпрыемства і цэха, росту энергаўзброенасці рабочага, росту яго тэхнічнага і культурнага ўзроўню»** асуджана снежаньскім пленумам ЦК ВКП(б), як тормаз на шляху далейшага росту прадукцыйнасці працы і заработку рабочых.

Кіраўнікі завода спасылаюцца на тое, што на барысаўскім шклозаводзе дагэтуль нормы выпрацоўкі былі некалькі вышэй, чым на іншых шклозаводах СССР. Але ці з'яўляецца гэта апраўданнем? Па-першае, не ўлічваюцца розныя ўмовы працы на розных заводах; па-другое, навошта раўняцца на тыя заводы, дзе нормы ніжэйшыя, калі на сваім заводзе гэтыя нормы ўжо даўно перакрыты?

Кіраўнікі барысаўскага шклозавода павінны ўлічыць і выправіць дапушчаныя памылкі. Завод павінен прыйсці на галінную канферэнцыю па перагляду норм з правільнымі, старанна распрацаванымі матэрыяламі, асанаванымі на глыбокім аналізе, на сапраўдных дасягненнях стаханаўцаў.

С. ГАЛКІН.

з'яўляецца супадзенне ў час дзеяння раней індыферэнтнага агента з дзеяннем безумоўнага агента, які выклікае безумоўны рэфлекс.

Другая ўмова — пры ўтварэнні ўмоўнага рэфлексу індыферэнтны агент павінен некалькі прадшэстваваць дзеянню безумоўнага раздражняльніка. Так складвалася велізарная работа Паўлава — **«Аб рабоце вялікіх поўшар'яў»** галаўнога мозга і **«Дваццацігадовы вопыт... умоўныя рэфлексы»**. Работа вядзецца галоўным чынам эксперыментальна — на сабаках дзесяткамі супрацоўнікаў лабараторыі Інстытута эксперыментальнай медыцыны, Акадэміі навук і інш. У ёй распрацавана тонкая методыка даследванняў, высняюцца ўмовы ўтварэння ўмоўных рэфлексаў, высняюцца з'явы руху нервовых працэсаў, высняецца роля кары галаўнога мозга, мазаічнасць яе функцый, зменнасць ролі — пунктаў, яе ядначая дынамічная роля. Высняецца характар тармажэння клетак кары. Высняецца характар сну і ўнутранога тармажэння, як аднаго і таго-ж працэсу ў фізіка-хімічных адносінах. Высняюцца розныя тыпы нервовай сістэмы жывёл. Ускрываюцца прычыны паталагічнага стану вялікіх поўшар'яў мозга, як рэзультат функцыянальнага ўздзеяння і аперацыйнага ўздзеяння на іх.

Так устанавіўся метад умоўных рэфлексаў, які выцякае з палажэння, што любы раздражняльнік асяроддзя, які падае на нервовую сістэму жывёлы і суправаджаецца кармленнем жывёлы — безумоўным рэфлексам, можа стаць умоўным рэфлексам. Любую з'яву прыроды можна зрабіць умоўным сігналам.

І так ад залозы і яе сакрэту стрававальнага тракта праз рэфлекс Паўлаў прышоў у галіну **псіхічных** з'яў, да яго не менш цёмную, чым работа асноўных стрававальных залоз і даў сваё складанае вучэнне аб фізіялогіі мозга аб'ектыўным метадам — умоўных рэфлексаў.

Паўлаў стварыў «Манблан» матэрыялаў і накапіў мноства фактаў. У руках Паўлава, як ён гаворыць, «мозг, які стварыў і стварае прыродазнаўства, цяпер сам становіцца аб'ектам гэтага прыродазнаўства». І ніхто, апрача Паўлава, не зрабіў так многа для таго, каб так асвяціць фізіялогію мозга, як ён асвяціў.

Як бачым, сваімі работамі ў галіне ўмоўных рэфлексаў Паўлаў падвёў **матэрыялістычную** базу пад тлумачэнне **псіхічных** з'яў і пад такую навуку, як **псіхалогія**, дзе ідэалізм, папоўшчына звілі сабе грунтоўнае гняздо ў так званым **вучэнні аб душы**. Велізарнейшай **заслугай Паўлава** з'яўляецца тое, што ён, як матэрыяліст, **разбурыў** гэту папоўскую тэорыю, якая склалася яшчэ ў старадаўных грэкаў і працвітала да нашых дзён у краінах капіталізма. Заслугай Паўлава з'яўляецца тое, што ён заклаў моцны матэрыялістычны фундамент у галіне фізіялогіі, псіхалогіі, медыцыны.

У апошнія гады сістэму сваіх лабараторый Паўлаў дабавіў **псіхіятрычнай клінікай**, прама, але асцярожна пераходзячы да вывучэння асаблівасцей чалавечага арганізма.

Ім дана новая трактоўка прычын — неўрозаў, псіхастэніі, істэрыі, параноі і іншых захворванняў. Паказаны спосабы лячэння некаторых з гэтых хвароб. Ім ускрыты характар дзеяння брома, які складаўся не ў паніжэнні ўзбуджанасці (як думалі ўрачы), а ў узмацненні тормазнага працэсу.

Паўлаў пакінуў велізарную спадчыну фізіёлагам, біолагам, урачам, псіхолагам, педагогам і інш. Школу Паўлава прайшло мноства акадэмікаў, прафесароў, навуковых работнікаў, урачоў.

Фізіялогія не толькі наша, але і сусветная, жыве асноўнымі ідэямі паўлаўскіх даследванняў. Вось чаму **Паўлаў** з'яўляўся прызнаным **главой** фізіялагічнай навукі. Важнейшай заслугай Паўлава з'яўляецца яго **барацьба з ідэалізмам** у навуцы і ўмацаванне пазіцый матэрыялізма. Для метадалагічнага разбору Паўлаў даў вялікі матэрыял, не толькі станоўчы, але і адмоўны. Важнейшым метадалагічным яго недахопам з'яўляецца непаслядоўны матэрыялізм, **механіцызм**. Як вядома, Паўлаў у маладосці захапляўся ідэямі Пісарэва Д. І., які быў у прыродазнаўстве, у філасофіі паслядоўцам так званых «вульгарных матэрыялістаў» Бюхнера, Фогта, Молешота, непаслядоўнасць якіх ускрыў яшчэ Энгельс. Вядома, што Пісарэў у галіне гісторыі быў ідэаліст.

Паўлаў у шасцідзесятых гадах нядарма захапляўся ідэямі Пісарэва, які бачыў прагрэс грамадства толькі ў росце і распаўсюджанні прыродна-навуковых ведаў, рухаючай сілай гісторыі лічыў утвораную меншасць «мыслячых рэалістаў», не надаючы масам значэння. У выніку Паўлаў пэўным чынам развіваў мысль Пісарэва аб падвядзенні матэматычнага аналізу пад прыродазнаўчыя навукі. Важнейшым аднак недахопам з гэтага боку з'яўляецца **звядзенне складанейшых з'яў псіхікі да простых рэфлектарных з'яў**, г. зн. фізіялагічнае тлумачэнне псіхічных з'яў. Ёсць крытыкі, якія метад работы Паўлава прабуюць аднесці проста да механіцызма.

Вядома, Паўлаў не з'яўляецца паслядоўным матэрыялістам у духу марксізма. Але Паўлаў па ўсяму характару сваіх класічных работ належыць да вучоных прыродазнаўцаў тыпу Дарвіна, Ціміразева і інш., г. зн. да прыродазнаўча-гістарычнага матэрыялізма.

Мы будзем і ў далейшым крытыкаваць непаслядоўнасць яго работ, выходзячы з пазіцый дыялектычнага матэрыялізма, крытычна асвойваючы яго багацейшую навуковую спадчыну.

У руках Паўлава **эксперымент**, як метад даследвання жывых арганізмаў, стаў бліскучай зброяй пазнання жывога асяроддзя.

Паўлаў узняў на велізарнейшую вышыню і самую **тэхніку** эксперыменту, як ніхто — і ў выніку гэтага атрымаў бліскучыя рэзультаты сваіх вопытаў. Паўлаў быў геніяльным эксперыментатарам. Савецкая ўлада, стварыўшы бліскучыя ўмовы работы Паўлаву, змагла і ідэалагічна ўплываць на гэтага чалавека, які прышоў да нас з вялікім грузам ад мінулага, так што і ён пайшоў разам з намі, горды сваёй радзімай, сваім урадам.

ШУМСКІ Н. І. — стаханавец, брыгадзір-шліфавальшчык, ініцыятар стаханаўскага руху барысаўскага шклозавода. Тав. Шумскі ўнёс цэлы рад рацыяналізатарскіх прапаноў па шліфавальнаму цэху, што павысіла якасць і колькасць выпускаемай прадукцыі. Тав. Шумскі зарабляе 350—400 руб. у месяц. На здымку: тав. Шумскі заканчвае сервіз — падарунак завода старшыні ЦВК БССР тав. Чарвякову.

Фото КАПЛІНСКАГА.

На першай галіннай канферэнцыі

МАГІЛЕЎ. (Спец. кар. «Звязды»). 28 лютага закончыла работу галінная канферэнцыя па перагляду норм і магутнасцей абсталявання на трубаліцейным заводзе імя Мяснікова.

Першы дзень работы паказаў, што канферэнцыя была падрыхтавана дрэнна. Толькі за дзень да яе адкрыцця былі скліканы сходы **не стаханаўцаў, а ўсіх рабочых**, дзе абгаварваліся складзеныя ў габінетах матэрыялы аб новых нормах і магутнасцях. Гэтыя матэрыялы, абгрунтаваныя галоўным чынам на старых даных студзеньскай выпрацоўкі завода, складаліся ў «пажарным» парадку, без удзелу стаханаўцаў.

У працэсе работы самой канферэнцыі, пры актыўнай дапамозе лепшых стаханаўцаў былі кампенсаваны прабелы падрыхтоўкі. Стаханаўцы **Бляцкіна, Бандараў, Агееў, Галахціёнава** і іншыя даказалі поўную магчымасць перакрыцця запраектаваных тэхнічных норм.

Кур'ёзны выпадак меў месца на другі дзень работы канферэнцыі. Да назначанага часу—10 гадзін—на канферэнцыю не з'явіліся дэлегаты - стаханаўцы. Аказалася, што дырэктар завода т. **Фангауз** нават не забяспечыў, каб стаханаўцаў аслабанілі ад работы, спадзяючыся, відавочна, што абыйдзецца і без іх. Патрабавалася ўмяшальніцтва дырэктара Белметалатрэста, каб неадкладна выклікаць дэлегатаў.

Якія рэзультаты работы канферэнцыі?

Перагледжана магутнасць асноўнага абсталявання. Па агрэгатах бегуноў (агрэгат па загатоўцы цышальнай масы) павялічана магутнасць на 110 проц.

Магутнасць цышальных варштатаў па раду працэсаў павялічана на 40 проц., а скарыстанне сушыльных печак на 35 проц.

Сярэдняе павелічэнне норм па заводу складае 36 проц.

Канферэнцыя асноўнымі відамі аплаты працы устанавіла прагрэсіўна-здзельную і прамую здзельную. На прагрэсіўную здзельшчыну рашана перавесці 41,5 проц. вытворчых рабочых. Вялікая ўвага на канферэнцыі была ўдзелена пытанню якасці прадукцыі. Для стымулявання павышэння якасці прадукцыі ўводзіцца асобная даплата.

Закрытае пасяджэнне „камітэта 18“

ЖЭНЕВА, 2 сакавіка. (БЕЛТА). Сёння адбылося закрытае пасяджэнне «камітэта 18». СССР прадстаўлен Пацёмкіным.

Разглядалася пытанне аб пашырэнні эмбарго на ўвоз у Італію раду важнейшых прадуктаў, у першую чаргу нафты. Фландэн сказаў, што да таго, як прыступіць да расшырэння і ўзмацнення санкцый, неабходна зрабіць яшчэ адну спробу прымірэння. Гэту задачу Фландэн прапанаваў даручыць «камітэту 13».

Ідэн заявіў, што брытанскі ўрад не пярэчыць супроць такой спробы. Далей Ідэн заявіў, што брытанскі ўрад гатоў падтрымаць увядзенне эмбарго на нафту, калі падобную меру будуць праводзіць усе дзяржавы, якія здабываюць і вывозяць нафту — члены Лігі. Апошняя формула Ідэна асабліва падкрэсліваецца тут. У ёй угледжваюць выражэнне гатоўнасці англічан правесці нафтавыя санкцыі нават без таго або іншага супрацоўніцтва ЗША.

Пасля абмену думкамі, у якім, апрача Фландэна і Ідэна, прынялі ўдзел Камарніцкі (Польшча), Мотта (Швейцарыя), Оліван (Іспанія), пасяджэнне было закрыта.

Паміж старшынёю «камітэта 18» Васканселосам і «камітэта 13» Оліван дасягнута пагадненне аб склікании «камітэта 13» назаўтра. Перадаюць, што французы абавязаліся перад англічанамі дабівацца ў Італіі адказу ў найкарацейшы тэрмін, не зацягваючы сесіі «камітэта 18».

Заява Ідэна аб нафтавых санкцыях, на якую ён быў упаўнаважан пасля тэлефоннай размовы з Балдуінам, зрабіла вельмі моцнае ўражанне на французскіх дэлегатаў. Да сёнешняга дня англічане не даводзілі свайго рашэння да ведама якога-б там ні было ўрада.

Вайна ў Абісініі

Жорсткія баі на паўночным фронце

ЛОНДАН, 2 сакавіка. (БЕЛТА). Як паведамляе карэспандэнт Рэйтэр пры штабе італьянскай арміі на паўночным фронце, армія раса Касса ў 40 тысяч чалавек, пацярпеўшая паражэнне, пасля 4-дзённага бою, панесла вялікія страты і спешна адступае.

Італьянцы страцілі каля тысячы забітымі і паранепымі. 27 лютага італьянцы пачалі наступленне ў Тэмбіене з поўначы і поўдня. 28 лютага нечаканай начной атакай яны занялі Амба-Уорк. Абісінцы з выключнай мужнасцю прадаўжалі біцца вакол Амба-Уорк, але пасля паўторных атак рас Касса быў вымушан адступіць. Затым адбыўся бой недалёка ад цясніны Уер'е, дзе армія раса Касса пацярпела паражэнне. Адступаючы, абісінцы разбіліся на невялікія групы. Сам рас Касса з групай у 50 чалавек, як перадаюць, адступае на паўднёвы захад у напрамку к горнаму раёну Семіен. Войскі раса Сейюма пазбеглі італьянскай атакі з поўдня і, як відаць, вышлі з акружэння. Пасля ўзяцця Амба-Уорк абісінцы былі вымушаны пакінуць Абі-Аддзі. На паўночны фронт адпраўлены абісінцамі значныя сілы ў складзе адборных палкоў.

Мітынгі і дэманстрацыі ў Мадрыдзе

ПАРЫЖ, 2 сакавіка. (БЕЛТА). Як паведамляюць з Іспаніі, у Мадрыдзе 29 лютага адбыўся мітынг МОПР, на якім прысутнічала 60 тыс. чалавек. У ліку выступаўшых былі — новаабраны главой каталонскага ўрада Кампаніс, былы міністр Альворнос і камуністычная дэпутатка Далорэс Ібаруры. Аратары патрабавалі, каб урад Асанья неадкладна абвясціў поўную амністыю і прыцягнуў да адказнасці ўсіх удзельнікаў падаўлення паўстання ў Астурыі ў 1934 годзе.

Учора ў Мадрыдзе адбылася новая дэманстрацыя, у якой прымала ўдзел каля 500 тыс. чалавек. Дэманстрацыя была арганізавана народным антыфашысцкім фронтам у азнаменаванне яго перамогі на выбарах у парламент. На чале дэманстрацыі ішлі Дзіас (генеральны сакратар іспанскай кампартыі), Кавальеро (лідэр левага крыла соцыялістычнай партыі), Рыко (новы мэр Мадрыда), а таксама дэпутаты, выбраныя па спісах народнага фронта. У часе прахаджэння дэманстрацыі перад будынкам совета міністраў на балконе па настойліваму патрабаванню дэманстрантаў паявіўся глава ўрада Асанья. У кароткай прамове прэм'ер запэўніў, што выбарчая праграма народнага фронта будзе чэсна ажыццёўлена. Пасля сканчэння дэманстрацыі глава ўрада прыняў дэлегацыю народнага фронта, якая ўручыла яму мінімальныя патрабаванні ўдзельнікаў дэманстрацыі:

1. Аднавіць на рабоце з выдачай грашовай кампенсацыі ўсіх рабочых, зволеных за ўдзел у забастоўках.
2. Пашырыць амністыю на зняволеных, якія няправільна судзіліся ў якасці крымінальных за сваю палітычную дзейнасць.
3. Прыцягнуць да адказнасці прадстаўнікоў грамадзянскіх і ваенных улад, якія дрэнна абыходзіліся са зняволенымі ў турмах удзельнікамі рэволюцыйнага руху.
4. Зволіць з арміі афіцэраў — ворагаў рэспубліканскага рэжыму.
5. У найкарацейшы тэрмін ажыццявіць шырокі план грамадскіх работ для барацьбы з беспрацоўем.

АКАДЭМІЧНАЕ ВЫДАННЕ ТВОРАЎ КУПАЛЫ І КОЛАСА

Брыгада навуковых работнікаў інстытута літаратуры і мовы Беларускай акадэміі навук, пад кіраўніцтвам акадэміка Замоціна, узмоцнена працуе над падрыхтоўкай да здачы ў друк у бягучым годзе акадэмічнага выдання твораў народных паэтаў рэспублікі Янкі Купалы і Якуба Коласа. Для першага тома твораў Купалы сабрана ўжо каля 350 вершаў, напісаных паэтам з 1904 г. па 1908 г. Столькі-ж вершаў адабрана для першага тома твораў Коласа, якія ахапляюць перыяд з 1906 г. па 1916 г. Выданне першых тамоў твораў народных паэтаў пачнецца з 1937 г.

ВЕСНАВАЯ ПАВОДКА

Прэзідыум менскага горсовета вылучыў гарадскую камісію па арганізацыі барацьбы з веснавой паводкай. Старшынёй камісіі прызначан намеснік старшыні горсовета тав. Сухаручкін.

У гэтым годзе веснавая паводка чакаецца з 27 сакавіка па 3 красавіка. Мяркуецца, што ўзровень вады дасягне 3 метраў 65 сантыметраў, на 15—20 сантыметраў ніжэй узроўню паводкі 1935 года і на 160 сантыметраў ніжэй узроўня паводкі 1931 года.

Створаны раённыя тройкі па арганізацыі барацьбы з паводкай, якія павінны да 8 сакавіка абследваць магчымыя аб'екты затаплення ў сваіх раёнах. Гарадская камісія бярэ на ўлік усе лодкі. Да 5 сакавіка будуць агледжаны ўсе масты. Распрацоўваюцца планы забеспячэння гандлёвай сеткі таварамі на час паводкі, арганізацыі медыцынскай дапамогі, мабілізацыі лёгкавога і гужавога транспарту, аховы мастоў, забеспячэння горада вадой і электрычнасцю. У верхоўях ракі Свіслач будзе ўзорван лёд.

Учора гарадская камісія правяла нараду раённых троек. Камісія знаходзіцца ў памяшканні кіраўніцтва добрабыту на пляцу Волі.

МІЖРАЕННЫЯ І РАЕННЫЯ КІРМАШЫ

У сакавіку ў гарадах і раёнах БССР адбудуцца вялікія міжраённыя і раённыя кірмашы. На міжраённым кірмашы ў Менску, які адбудзецца 15—18 сакавіка, будзе прымаць удзел 6 раёнаў. Гандлюючыя арганізацыі БССР намецілі рэалізаваць на кірмашах на 4,5 млн. рублёў тавараў.

ПАЖЫЦЦЁВАЯ ПЕНСІЯ МАТЦЫ ЗАБІТАЙ ТЭЛЕФАНІСТКІ ПАНЬКОВАЙ

Соўнарком БССР вызначыў пажыццёвую персанальную пенсію матцы забітай тэлефаністкі Русакоўскага паштовага агенцтва (Шклоўскі раён) Паньковай Ульяне па 100 руб. штомесячна. (БЕЛТА).

Удзельніцы пераходу Менск — Масква ў супроцьгазах і супроцьіпрытных касцюмах — работніцы-стаханаўкі менскай фабрыкі «Кастрычнік» (злева направа) верхні рад: СВЯРШЧУК, ЦЯПЛІЦКАЯ, ніжні рад: КІСЯЛЁВА, ЕЎСЮЦІНА В.

25 МЛН. РУБ. ПРОЦАНТАЎ І ВЫЙГРЫШАЎ ПА ПАЗЫКАХ

Пазыкатрымальнікі па БССР атрымалі за мінулы год 25 млн. руб. процантаў і выйгрышаў па дзяржаўных пазыках. Укладчыкі ў ашчадкасы атрымалі 3.500.000 руб. процантаў ад сваіх укладаў.

У гарадскіх і сельскіх ашчадных касах наглядаецца выключны рост укладаў. На сёнешні дзень сума укладаў складае 63 млн. руб. — на 25 млн. руб. больш, чым на 1 студзеня 1935 года.

ЗІМОВЫЯ СПАРТАКІЯДЫ РАБОЧЫХ

2 сакавіка ў Менску закончылася зімовая спартакіяда рабочых гародніцкіх соўгасаў, прысвечаная X усесаюзнаму і XI усебеларускаму з'ездам комсамола.

Першае месца па лыжах заняў звеннявы соўгаса «Чырвоны транспартнік», Менскага раёна, комсамолец т. Капусцік. У выключна дрэнных для лыжнага спорту ўмовах надвор'я ён выдатна прайшоў 10 кілометраў за 48 мінут 25 секунд. Стаханавец - слесар лугтаса «Варонін» (Быхаўскі раён) 43-х гадовы Ануфрый Папкоў заняў першае месца ў сваёй узраснай катэгорыі. Сярод жанчын першынства атрымала палявая работніца соўгаса імя Лекерта, Менскага раёна, стаханаўка Эма Барута.

Па каньках пераможцам выйшаў малатабоец соўгаса бабруйскага харчгандля т. Кудрык.

Пераможцы ўзнагароджаны граматамі, каштоўнымі падарункамі і пуцёўкамі ў дамы адпачынку.

ЗДАРЭННІ

★ **Аферыст.** Крымінальным вышукам у Менску затрыман аферыст Г. А. Кругліеўскі, ён-жа Н. І. Камісараў. У 1931 г. Кругліеўскага за прысваенне грошай у Менску асудзілі на пяць год пазбаўлення волі. Не адбыўшы пакарання, ён уцёк і, гастралюючы па гарадах Совецкага Саюза, займаўся аферамі. На работу, пераважна ў гандлюючыя арганізацыі, ён устройваўся заўсёды ў якасці бухгалтара. Кругліеўскі машэнніцкім шляхам атрымліваў афармленыя чэкі, браў па іх у банку грошы і ўцякаў у другі горад. Такім чынам, у арцелі «Ударнік» (г. Елабуга, Татарскай рэспублікі) ён прысвоіў 2578 рублёў, ва Учдоры-703—3.127 руб., у Сасноўскім пункце Заготжывёлы (Іванаўская вобласць)—4.000 руб. і т. д. Усяго ім украдзена з лістапада 1934 года па верасень 1935 года — 10,5 тыс. руб.

СПІС ТАВАРЫШОЎ, ВЫЛУЧАНЫХ МЕНГАРКОМАМ І ГОРРАЙКОМАМІ КП(б)Б ДАКЛАДЧЫКАМІ АБ МІЖНАРОДНЫМ ЖАНОЧЫМ КОМУНІСТЫЧНЫМ ДНІ 8 САКАВІКА

1. СТАЛІНСКІ РАЁН.

Краўчук (КІЖ) — завод імя Варашылава, Малышаў (КІЖ)—завод імя Кірава, Бекерман (БІМЗО)—завод «Большэвік», Дзеткова (РК КП(б)Б)—фабрыка «Комунарка», Лушчыцкі (РК КП(б)Б) — фабрыка імя Крупскай, Гушчын (Белта) — завод «Чырвоная зорка», Сераброўскі (ЦС АСО)—мясакамбінат, Скуман (Бімзо) — люстэркавая фабрыка, Пугачоў (Гістпарт) — спіртазавод, Скакальскі (рэд. газ. «Рабочий») — АТС, Баран (горсовет) — ВЭО, Клімко (ВКСГШБ) — Гум, Львовіч (ВКСГШБ) — паштовая кантора, Мілонаў (ЦС АСО)— 1 совецкая больніца, Ткачэвіч (ЦК КП(б)Б)—Цэц, Вайнеполь (ВКСГШБ) — Тэлеграф, Януліс (ВКСГШБ) — УВСР - 91, Гуртаўцова (Бімзо) — ЦРП, Суравіч —ясельныя работнікі.

РЭЗЕРВ.

Шыпко, Каган, Латышоў, Саевіч (ВКСГШБ), Розін (Гістпарт), Процэнка (ГК КП(б)Б), Глезер (рэд. газ. «Звязда»), Розіна (Дом партактыва).

II. КАГАНОВІЦКІ РАЁН.

1. Балцін—фабрыка «Кастрычнік», Гершон — фабрыка імя Кагановіча, Суханава—фабрыка імя Куйбышава, Кудзелька — шчотачная фабрыка, Гваздзецкі — шклозавод, Саакян — хлебазавод, Прусакова — «Чырвоны тэкстыльшчык», Майзіт— шпалерная фабрыка, Бурачэўскі — фабрыка імя Тэльмана, Матусевіч (НКФ) — фабрыка індывідуальных заказаў, Нейштат (НК Аховы здароўя) — лямцавая фабрыка, Мельцэр (ВПІ) — хімфармазавод, Гінзбург (пракуратура) — малочны завод, Гурэвіч (НКУнутгандаль)— завод «Ударнік», Золатарава (НКЮ) — завод «Чырвоны хімік».

РЭЗЕРВ.

Каменцкая (НК Аховы здароўя), Аддзіванкіна, Валынская (Белпушніна), Гайдук (НКАсветы), Кузьмін (НКЮ), Турэцкі (Камзаг), Манахаў (Медінстытут), Нізаўцоў (камісія ўраджайнасці), Азаронак (КСК), Бер (рэдакцыя «Акцябр»), Касцюковіч (Дзяржплан), Барзуноў (БКС), Левін, Гофман (Інстытут соўправа), Гольдберг (ВПІ), Ануфрыёнак (РК ЛКСМ), Рыўкін.

III. ВАРАШЫЛАЎСКІ РАЁН.

Драгілеў (КІЖ) — завод імя Молатава, Лукіна (ГК КП(б)Б)—трампарк, Якута (ГК КП(б)Б)—фабрыка 8 сакавіка, Шпітальнік (КІЖ) — электрастанцыя, Краснеўскі (БелАН) — завод ланцугоў Галя, Эль-кінд (ЦК КП(б)Б) — завод стандартных дамоў, Ільюшын (БелАН)— скурняжная фабрыка, Карабан (Дзяржбібліятэка) — пабудова тэатра, Пракоф'ева (ЦСПСБ) — друкарня імя Сталіна, Гераўкер (ЦСПСБ) — фабрыка Кім, Лагодзіч (Партвыдат) — ізразцовы завод, Лебедзеў (рэдакцыя «Чырвоная змена») — гідролізны завод, Ветрава (ленпартгарадок) — 1 механічная пякарня, Кузьмін (НКЮ) — фабрыка імя Фрунзе, Ларачкін (ленпартгарадок) — завод «Пролетарый», Аксенцаў (НДІ прамысловасці) — завод малочных кіслот, Рубінштэйн (ЦСПСБ) — завод «Беларусь», Давіловіч (ДВБ) — арцель «Чырвоны абутнік», Каржыцкая (ЦСПСБ) — арцель 17 Мюд, Сулькіна (швейтрэст) — арцель імя Крупскай, Швец (ленпартгарадок) — арцель «Новы шлях».

РЭЗЕРВ:

Захарава (ЦП Дзяржгандля), Грэк (ЦП швейнікаў), Агоў (ЦП саюза), Гурэвіч (ЦП саюза), Грыцкевіч (ЦП саюза), Кніга (2 сов. больніца), Бандарэнка (2 сов. больніца), Салдаценка (ЦП саюза), Райхельсон (1 механічная пякарня), Кавалёнак (Клінічны гарадок), Дашукевіч (ГК КП(б)Б).

ДЛЯ ПЛЕНУМАЎ СЕЛЬСОВЕТАЎ МЕНСКАГА РАЁНА.

Шнітко—НК Соўгасаў, Лынькоў— саюз совецкіх пісьменнікаў, Жукаў —ДВБ, Юдзін—Жылзямкіраўніцтва, Дарожкін — БелАН, Пасманік — НКЗемляробства, Лубнеўскі — НК Земляробства, Міронаў — Белпромсовет, Гушчын — Белта, Кузняцоў — Белторф, Данілевіч—ГК КП(б)Б, Галадушка—ГК КП(б)Б, Пячонка — 2 МТС, Валошын — 1 МТС, Касцюковіч — РВК, Ліснеўскі — РВК, Ашак — НКСабез, Аракелаў — радыёкамітэт, Манжалей — ЦП саюза, Жаўрыд — гарана, Казлоўскі— горсовет, Шульц — Гарадскі аддзел аховы здароўя, Лазоўскі—ВКСГШБ, Паўлоўскі—рэдакцыя газеты «Звязда», Вараб'ёў — РВК, Вадыка — РВК, Валынская — Белпушніна, Захарава — ЦП саюза, Салдаценка — ЦП саюза, Данільчык — музей рэволюцыі.

УВАГА:

Інструкцыйны даклад т. Чыжовай аб міжнародным жаночым комуністычным дні 8 сакавіка для дакладчыкаў — прапагандыстаў і агітатараў адбудзецца 4 сакавіка ў 7 гадзін вечара, у малой зале Дома партактыва.

НА ДЗЕНЬ РАНЕЙ ТЭРМІНУ

Каманда дапрызыўнікаў пагранічных раёнаў, якая рабіла скорасны пераход на лыжах па маршруту Менск—Масква, 2 сакавіка ў 20 гадзін фінішавала ў Маскве. Удзельнікі пераходу прышлі ў поўным складзе, на дзень раней тэрміну.

МАРОЖАНАЕ

Упершыню ў гэтым годзе ў раёнах БССР масларобчыя заводы пачнуць выраб марожанага. План вытворчасці марожанага ўстаноўлен у 35 тон.

Заводская вытворчасць марожанага на менскім малочным заводзе ўстаноўлена ў 60 тон, на віцебскім — 25 тон.

ПАВЕДАМЛЕННІ

4 сакавіка, у 7 гадзін вечара, у клубе імя Сталіна (рог Інтэрнацыянальнай і Комсамольскай вуліц) Кагановіцкі райком КП(б)Б склікае нараду гаспадарнікаў: дырэктароў прадпрыемстваў і трэстаў, іх намеснікаў, тэхнарукаў і загадчыкаў цэхамі.

Парадак дня: аб промфінплане 1936 стаханаўскага года і задачах гаспадарнікаў.

БЮРО КАГАНОВІЦКАГА РК КП(б)Б

Адказны рэдактар Н. СТЭРНІН.

НУМАРЫ ТЭЛЕФОНАЎ РЭДАКЦЫІ ГАЗЕТЫ «ЗВЯЗДА»

1. Габінет адказнага рэдактара — 21-352
2. Нам. адказнага рэдактара — 25-188
3. Сакратарыят — 20-830
4. Прамысловы аддзел — 21-356
5. Аддзелы: мясцовай і замежнай інфармацыі — 25-189
6. Аддзел партыйнага будаўніцтва — 21-353
7. Сельскагаспадарчы аддзел — 21-846
8. Аддзел асветы, літаратуры і мастацтва — 23-955
9. Аддзел агляду друку — 22-412
10. Аддзел пісем рабочых і калгаснікаў — 21-399
11. Спецаддзел — 23-966
12. Машыннае бюро, прыём інфармацыі — 21-351

Друкарня газеты «Звязда» Менск, Совецкая, 63. Тыраж 55055 Уп. Галоўлітбела № К—52.